

HAGELIV

& uterom

10 år

Nå vil vi så!
ÅRETS FRØNYHETER
+ Smarte tips til
start av sesongen

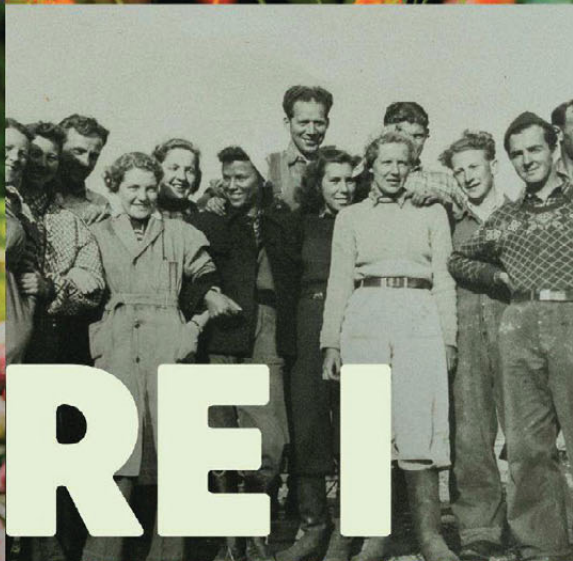
*Fargerik
vårstemning i*
ORANSJERIET

Helleborus
**VAKKER HARDHAUS SOM
TÅLER KULDA**

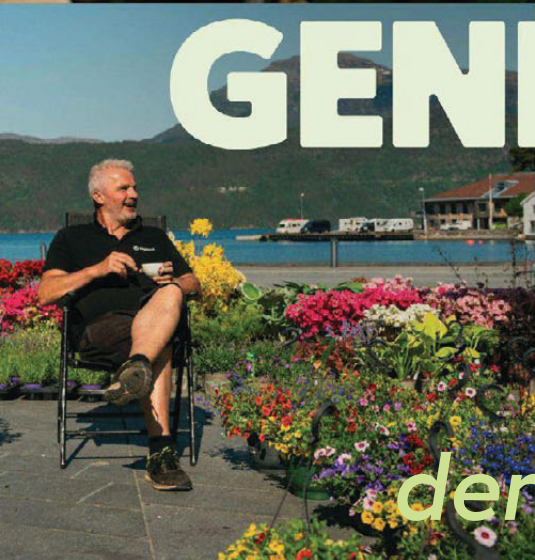
Slik dyrker du
**SITRON, FIKEN,
PASJONSBLOMST**

Dette tror vi på nå!
**11 inspirerende
HAGETRENDER**
+ våre blomsterfavoritter for 2025

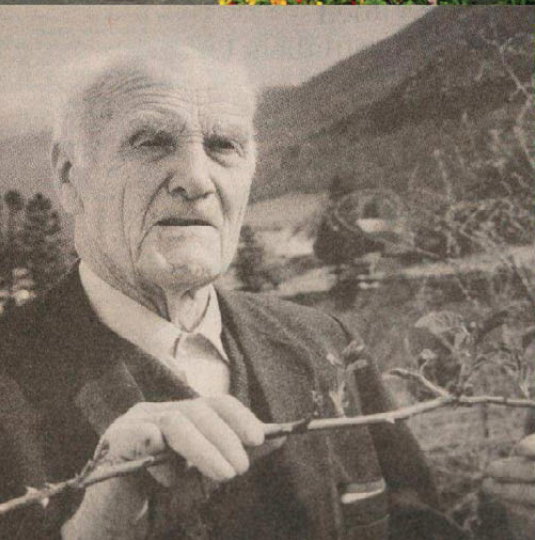

GARTNEREI GENERASJONER

der kunnskapen gror

HAGELYKKE I OVER 100 ÅR

Hos Hageland har vi dyrket lidenskap for hage i generasjoner. Hageland er ikke bare et hagesenter, men en arv.

Vi er Gartnere i Generasjoner! Våre gartnere er alle forelska i planter og heier på grønne spirer.

Sånn blir det når man er født med en hagespade i hånda. Arven etter foreldre og besteforeldre er et frø av kunnskap som fortsetter å vokse.

Vi ønsker å dele vår historie, våre erfaringer, og vår kunnskap, slik at kundene kan dyrke sin egen hage med samme kjærighet og omsorg som vi har gitt våre planter gjennom årene. Vi er den originale hagesenterkjeden, propp full av **historie, kunnskap og engasjement.**

 Hageland

Bestill
på nett:

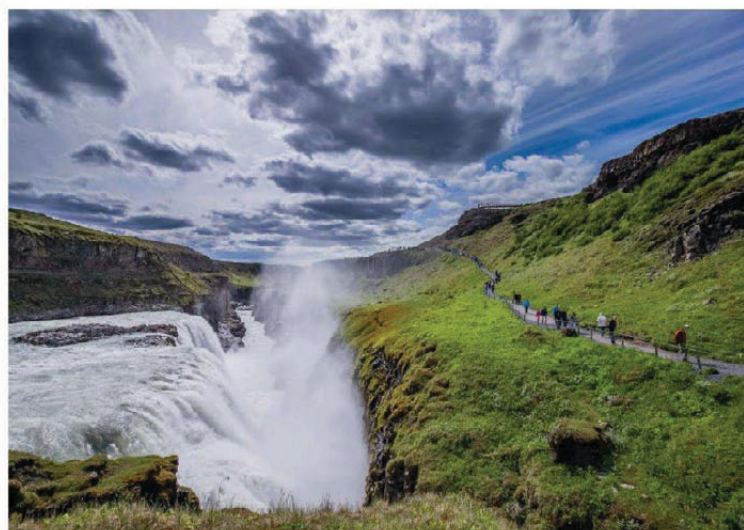
Storytravel.no

post@storytravel.no
Tlf: 22 22 22 26

Finn flere
gruppereiser her!

Bli med på våre inspirerende temareiser

GARN- OG STRIKKEREISE TIL VAKRE ISLAND

Bli med på en unik strikkereise hvor du lærer om islandsk ull og strikkehistorie og får besøke Istex ullfabrikk, kjent for det populære Lopi-garnet. Reisen kombinerer strikking med uforglemmelige naturopplevelser som Blå lagune, Gullfoss og Islands fascinerende geysirlandskap. Perfekt for deg som ønsker å strikke og utforske sammen med andre strikkeglade! **PS!** Flere måltider er også inkludert i prisen. Sikre din plass nå – dette vil du ikke gå glipp av!

6. APRIL 2025 | FLY | 5 DAGER | FRA 17 900,-

Denne
reisen er
«all inclusive»
- alt inkludert
i prisen!

HÅNDARBEIDSFEST OG KLÄSSBOLS LINNEVÄVERI

Vi besøker Värmland og unike steder som Klässbols linnevæveri, kjent for sine eksklusive linprodukter, og den populære håndarbeidsfestivalen Fårfesten i Kil. Vi skal nyte kreative dager og smakfulle matopplevelser i vakre, svenske omgivelser, og bo komfortabelt på Ulvsby Herrgård og Stadshotellet Karlstad.

Gled deg til historiefortelling foran peisen og Knit'n'Sip – strikkekafé med herlig selskap og noe godt i glasset.

Reisen er perfekt for deg som elsker håndarbeid!

27. FEBRUAR 2025 | BUSS | 3 DAGER | FRA 9 950,-

STORY TRAVEL

Bli med i reiseklubben

Meld deg inn i Story Travels reiseklubb
for å få de beste tilbudene først (helt gratis!)

Send sms «STORY» til 27333.

VINN REISE-
GAVEKORT

3000,-

Send sms:
STORY til 27333

KUNST- OG LITTERATUR I VÄRMLAND OG DALARNA

Bo på sjarmerende herregårder, nyt deilig mat og spa, og fordyp deg i landets rike kunst- og litteraturarv. Besøk Zorngården og Carl Larsson-gården, hvor de kjente kunstnerene skapte sine mest elskede verk. Utforsk Mårbacka, hjemmet til nobelprisvinneren Selma Lagerlöf, og la deg inspirere av hennes historier og omgivelser. Underveis får du også oppleve spennende museumsbesøk og eksklusiv høytlesning av forfattere. Denne reisen gir deg et unikt innblikk i Sveriges kreative hjerte.

18. MAI 2025 | BUSS | 4 DAGER | FRA 11 900,-

UTFORSK MADEIRA MED LEVADA-VANDRING

Oppdag den frodige øyas unike nettverk av levadaer – gamle vannkanaler som slynger seg gjennom spektakulært landskap. Du får oppleve dramatiske fjell, grønne skoger og fantastiske utsiktspunkter. Nyt en perfekt kombinasjon av fysisk aktivitet, avslapning og lokal kultur. Madeira venter – er du klar for en opplevelse utenom det vanlige?

4. MARS 2025 | FLY | 8 DAGER | FRA 17 900,-

TULIPANBLOMSTRINGEN I AMSTERDAM

Opplev vårens prakt i Amsterdam! Utforsk byens sjarmerende gater og kanaler til fots, med historiske skatter som blant annet de smale husene fra 1600-tallet. Besøk verdens eneste flytende blomstermarked, Bloemenmarkt, og nyt en båttur gjennom byens UNESCO-listede kanaler. Høydepunktet er en utflukt til Keukenhof, Europas vakreste vårhage, hvor millioner av blomster skaper et fargerikt teppe. Underveis kan du smake på lokale godsaker, som tradisjonelle nederlandske pannekaker.

21. APRIL 2025 | FLY | 5 DAGER | FRA 14 990,-

OPPLEV IRLANDS RIKE HISTORIE OG KULTUR!

Utforsk Dublins pulserende byliv, historiske perler som Trinity College og Book of Kells, og bli med på en spennende dagstur til Belfast for verdens største Titanic-utstilling. Ingen tur er komplett uten et besøk på en klassisk irsk pub – kanskje frister en pint Guinness i autentiske omgivelser? Historie, kultur og naturopplevelser – sikre din plass nå!

27. APRIL 2025 | FLY | 6 DAGER | FRA 14 990,-

Finn din drømmereise:

AKTIV FERIE

Ferie med aktiviteter som gjør godt for både kropp og sjel.

LANGTIDSREISE

Nyt livet på et herlig leilighets-hotell i Spania i 4 eller 8 uker!

HOBBYTURER

Fordyp deg i håndarbeid, foto, maling, hageliv, mat, med mer.

TEMAREISER

Gruppetur med inspirerende temaer og dyktige guider.

Alle dine favorittblader – i en app

PRØV
30 DAGER
GRATIS!

Hold kamera over
denne QR-koden for
å komme i gang!

Flipp.no

Med Flipp får du tilgang til mer enn 90 inspirerende ukeblader og magasiner. Les om alt innen mat, helse, livsstil, bolig og interiør. Registrer deg på flipp.no og kom i gang.

Ingen bindingstid, abonnementet løper til du stopper det. Ordinærpris etter gratisperiode er 129 kr for nye kunder, kun 29 kr for abonnenter på dette bladet. Gratisperioden gjelder hvis du ikke har brukt gratisperioden tidligere.

flipp

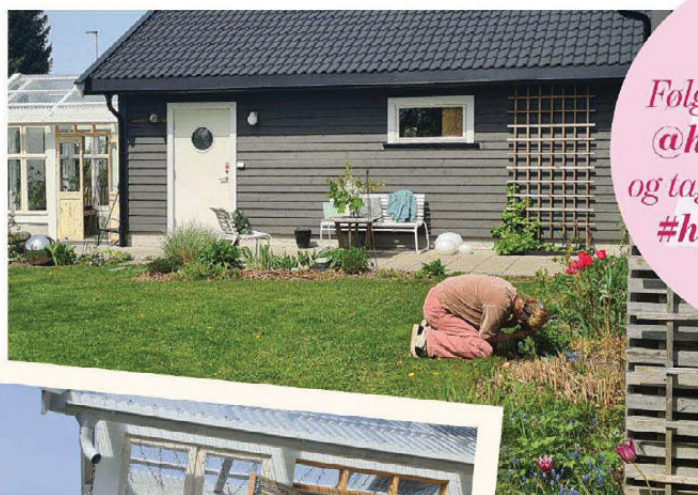
Premiereutgaven: Første Hageliv kom i 2015.

For 10 år siden kom første utgave av *Hageliv & uterom* ut. Raskt ble det klart at det var et stort ønske om mer hageinspirasjon der ute! Nå byr vi våre hageglade lesere på et helårs hagemagasin. Underveis har vi oppdaget så mange fantastisk fine norske hager, og vi er utrolig takknemlig for alle dere som viser fram hagenes deres, og som deler av deres erfaringer! Takk også til våre dyktige journalister, fotografer og hageeksperter, og ikke minst til våre trofaste lesere! Vi lover å fortsette å by på de fineste hagenes og de beste hagetipsene også videre.

Bli abonnent på Hageliv & uterom!

Med 10 utgaver i året følger vi hele hagesesongen. Du vil alltid finne gode tips og inspirerende reportasjer fra vakre norske hager.

**Bestill abonnement på
bladkiosken.no**

Følg oss på Instagram
@hagelivoguterom
og tagg bildene dine med
#hagelivoguterom

Når Linn blir ekstra fornøyd med en ny plantesort eller samplanting hun tester i hagen sin, kan de samme plantene ende opp i Frognerparken. Hun jobber nemlig som parkforvalter i Oslo kommune og har blant annet ansvar for design, planlegging og innkjøp av sommerblomster der. For en gøy jobb! Vi hadde også en drøm av en jobbdag da vi fikk besøke Linns private hage i Ås.

Jane & Kristin

TRE TING VI *har lært* AV DENNE UTGAVEN

1. Vann jorden godt for såing så du ikke skyller bort frøene. Spray med en sprayflaske når frøene er i jorda.
2. At Meyer sitron er en hybrid mellom sitron og mandarin, og kommer fra Kina.
3. Hva en «dvale-plante» er og hvordan du vekker den fra vintersøvn.

En vakker vårdag i fjor var jeg på besøk i Virves vakre hage i Trondheim.

Virve hadde sådd så mange blomsterfrø at hele huset var fullt av småplanter, og nå var dagen for å plante dem ut. Våren hadde vært kald, men plutselig kom varmen og alt i hagen begynte å springe ut.

Vi så formelig epleblomstene gå fra knopp til fullt utsprunget blomst mens vi holdt på i hagen denne dagen.

Monica Almskär Heggset

KJERSTI MYHRE

Redaktør og staudetilhenger. Dyrkingsentusiast på stadig på leting etter interessante planter.

ANNA-LENA JOHANSSON

Art director og hagedesigner. Lever med, og elsker planter både inne og ute.

CECILIE EGGEN

Frilanser og hageelsker, lager blant annet flotte reportasjer fra norske hager for oss.

KRISTIN TANDERØ BREKKE

Frilansjournalist som alltid kikker over gjerder for å speide etter inspirerende hager og uterom.

JANE ØDEGAARD

Entusiastisk fotograf og hagekolonist som tar nydelige bilder og besøker hager fra sør til nord.

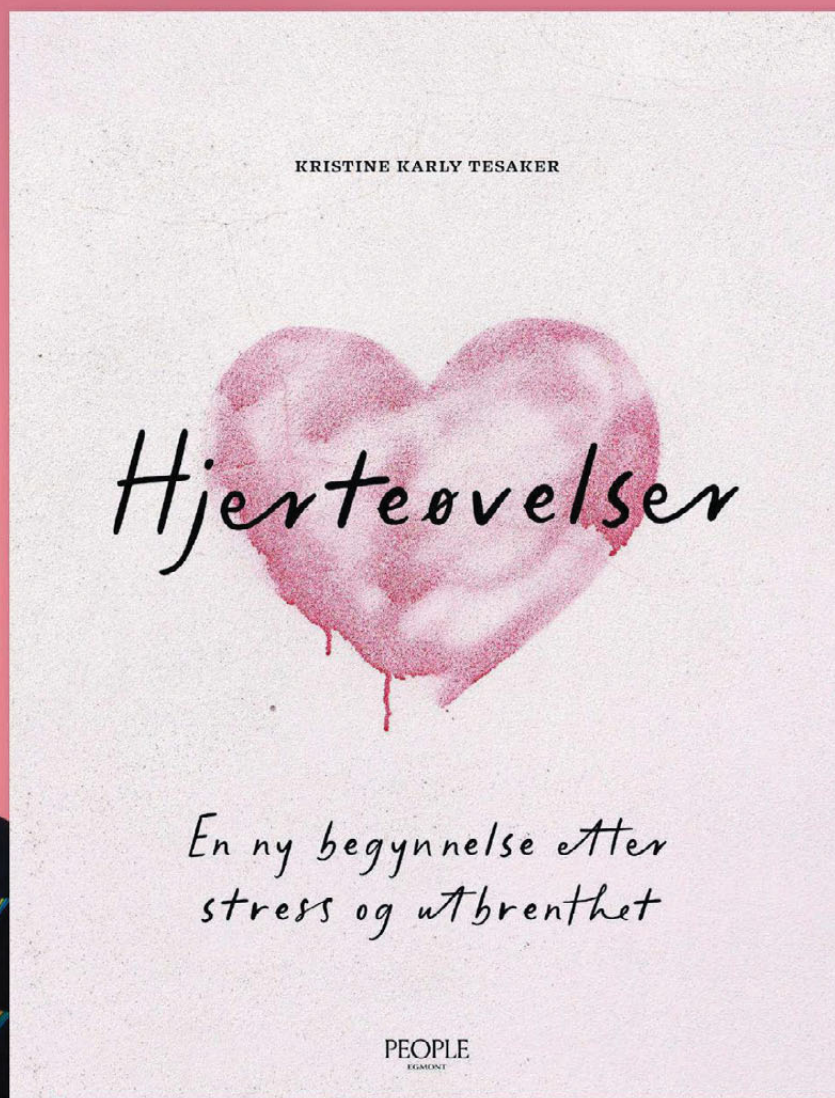
MONICA ALMSKÅR HEGGSET

Frilanser som elsker å ta bilder i vakre hager og formidle lærdom fra alle flinke hagemennesker.

Hjerteøvelser

KRISTINE KARLY TESAHER

Med denne boken får du et verktøy til å vinne tilliten til kroppen og hjertet tilbake. Heling er en praksis, og en ny måte å bevege seg videre i verden på. I boken får du øvelser og praksiser som kjennes riktige for deg.

PEOPLE
EGMONT

tulipaner

Vi fråtser i farger

Det er måneden for å nyte tulipaner i lange baner! Vi markerer tulipanens dag fredag 17. januar, og i den anledning fyller vi vasene med rause og fargerike buketter.

TEKST: BENTE HALKJÆR FOTO: TIA BORGSMIDT

Hageglede: – Våren og sommeren er virkelig den deiligste tiden! Når våren kommer flytter vi omtrent ut. Da er det hagelivet som gjelder. Det gir både meg og Jon Fredrik masse energi og glede, sier Virve om hagelivet hun deler med mannen sin.

Vår, vår, vår!

Våren er kommet til Virves hage! Krukker og bed skal fylles med grønt, og snart vil det eksplodere i de vakreste farger.

TEKST: MONICA ALMSKÅR HEGGSET FOTO: MONICA ALMSKÅR HEGGSET

Velkommen: Virve har lenget etter vår og hagetid.

Plommetreet: – Vi valgte plommesorten Opal som har en helt nydelig på smak. Det er en ganske tidligbærende sort med rødfiolette plommer.

I Virves hage har det blitt vår, ja nesten sommer når vi er på besøk. Dette er dager hun har ventet på. For Virve er så glad i hagelivet og sommeren, at hun forbereder den og tenker på den – nesten året rundt.

– Jeg bestilte de første frøposene allerede før jul, sier hun. Jeg koser meg med jula, og elsker alt med jul, men så snart jula er over, begynner jeg å tenke på våren!

Og såingen den starter Virve tidlig, for hun vil ha masse blomster i hagen, og i år har hun sådd mer enn noen gang!

– Jeg har sådd så mye at alle vinduskarmer har vært fulle, og i stua har jeg en plantehyller med vekstlys full av småplanter. Jeg var på nippet til å spørre Jon Fredrik om å bygge en til, men så kom heldigvis varmen og jeg kan flytte plantene ut!

En stor del av livet

Noen av plantene har allerede fått plass i krukker og bed, men i dag er den store dagen for å plante ut flere.

– Jeg må nok bruke et par dager på å bli ferdig, sier hun, og viser med et blendende smil at dette er en jobb hun gleder seg til.

– Jeg koser meg veldig når jeg holder på i hagen og kommer lett i flytsonen. Det er en deilig følelse! Tid og sted eksisterer nesten ikke, og jeg er i min egen boble. Både jeg og Jon Fredrik har det slik! >

Hvem: Virve Hannele Puurtinen, butikkmedarbeider (47) og Jon Fredrik Andresen, lærer (47), deres fire barn og hunden Lumi.

Hva: Virve elsker å holde på i hagen og sår mengder av blomsterfrø hvert år.

Hvor: Bakkaunet i Trondheim, H4

Instagram: @virpuu

Egensydde stemor: Lubne stemorsblomster i utvalgte farger er noen av plantene som skal få mer jord rundt røttene sine. Nå er det tid for å flytte dem ut etter mange uker innendørs. Sortene Virve har sådd i år er 'Inspire Peach', 'Nature Antique Shades' og 'Flamenco Soft Azure Limonetto'.

«Jeg bestilte de første frøposene allerede før jul.»

I begynnelsen – like etter at de kjøpte huset etter Jon Fredriks besteforeldre, var det slett ikke slik. Hage var ikke noe de var spesielt interessert i, men så leste Virve om noen som holdt på med hage og ble interessert i det de hadde fått til.

– Det ble til at jeg kjøpte noen planter og laget noen bed på forsiden av huset, og etter det ble jeg frelst – og så har det bare fortsatt! Nå er hage en stor del av livet mitt, og jeg elsker det!

Favoritter i fine farger

Flere av Virves favoritter skal i jorda i dag. Kosmos og erteblomster er favoritter hun har sådd mange av, men det er valmuer og peoner som er de aller største blomsterfavorittene.

– De står på delt førsteplass, så skjøre og delikat som en blomst kan bli. Jeg har orientvalmuer som kommer igjen hvert år på samme sted. I tillegg sår jeg varianter som varer kun en sesong, men det er verdt det! De lyser opp bedet med sine flortynne kronblad. Så ufattelig vakre!

Når det kommer til farger har Virve også funnet sine favoritter som hun holder seg til.

– Jeg liker veldig godt duse pastelltoner som fersken, dus rosa, krem, hvitt og lys lilla og blått. Flere av disse fargene får man dessverre ikke kjøpt i butikkene her i Trondheim, så de bestiller jeg på nett, og det gjelder å være tidlig ute for de forsvinner raskt! Det er flere en meg som har disse fargene på favoritt listen.

I tillegg til favoritter hun har sådd selv, skal også selveste dronningen av sommer ut i krukker og bed i løpet av de nærmeste dagene, nemlig dahliaene.

– Dahlia er en stor favoritt, og jeg gleder meg til å se dem blomstre igjen. Det er jo et lite eventyr at det kan bli noe så fint av de brune knollene man har passet på gjennom vinteren.

– Og så er de jo så fine i buketter! Jeg er utrolig spent på om de blir like fine i år som i fjor!

Blomkarse: Blomkarse er en av Virves store favoritter som hun sår hvert år, men hun velger gjerne andre farger enn den tradisjonelle oransje. I år har hun valgt 'Double Salmon Gleam', 'Ladybird Rose' og 'Tip Top Cream Blush'.

Vårlig arbeid: Under det store hasseltreet har Virve rigget seg til med jord, potter og småplantene sine. I dag er den store utplantingsdagen.

Utestue: Virve og Jan Fredrik har en koselig uestue som de bruker mye. Inntil nylig har den vært full av småplanter, men nå er det kun dahliaene som står igjen å plante ut herfra. Da kan huset brukes til kos og avslapning igjen.

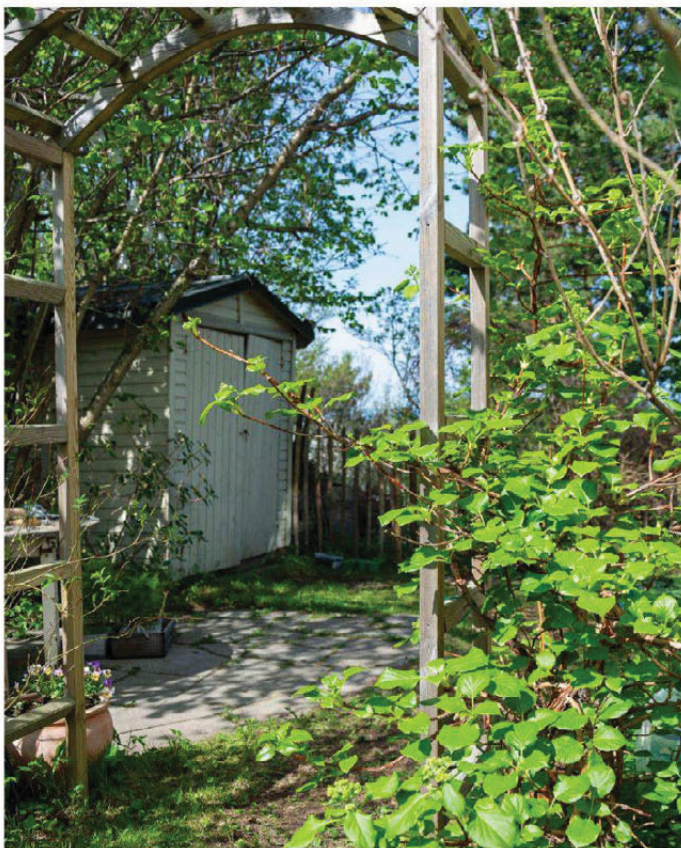

Våren har vært lang og kald, og Virve har måttet vente lenge på å plante ut plantene sine. Men av erfaring vet hun at de kommer til å vokse seg store og fine – nå som de får god jord rundt røttene og vårsola blir varmere og varmere.

Blomsterkasser: De hjemmesnekrede blomsterkassene ved uteplassen skal fylles med ertebloster, stemor og valmuer. Etter hvert vil det bli en vegg av blomster på både gjerdet og espalieret.

Hjemmelaget hagebue: Hagebuen på siden av huset er laget av Jon Fredrik. Snart vil den dekkas av klatrerosen 'Helenae Lykkefund' og en villig klatrehortensia.

Ut med dahliaene: Dahliaene har stått kjølig i utestua, dog med pledd og fiberduk på kjøligere netter, siden de ikke tåler frost. Virve starter forkultivering av dahliaene i mars. Da planter hun dem i ziplock-posere med litt størrelse på slik at hun kan følge med på utviklingen av røttene.

Vårtegn: Rododendron står bristeferdig med velfylte knopper. Dette er en lys gul/kremhvitt sort som Virve synes er helt nydelig.

VIRVES FAVORITTER Å SÅ

Erteblomst

En drømmeblomst med lang og vakker blomstring! Kan plukke buketter gjennom hele sommeren. Lykke!

Cosmos

Blomstrer til langt ut på høsten. Jeg sår utallige varianter som jeg har rundt omkring i hagen. Humlevennlig!

Valmue

kort blomstring, men fantastisk nydelig. Så skjør og delikat.

Solsikke

En blomst å bli glad av! Det er så koselig å ha noe som lyser opp i høsthagen. Ypperlig til buketter.

Blomkarse

Utrolig fin i grønnsakshagen. En plante som brer seg utover. Ikke bare er den vakker, men nyttig også. Jeg bruker blomstene i salater og matlaging. Humlene elsker denne!

Prydgulrot

Delikate blomsterskjermer som svever mellom litt kraftigere planter. Nydelig i buketter.

Ringblomst

Skjønn i grønnsakshagen. Av denne kan man lage salve eller bruke kronbladene som strø på en kake.

«Jeg liker godt duse pastelltoner
som fersken, dus rosa, krem,
hvitt og lys lilla og blått.»

Mange planter: De fleste av Virves planter har fått komme ut, men enda har hun fler igjen inne. Hun bruker det hun har av plantekar når hun sår og pottes om etter hvert som plantene vokser, men nå er hun glad hun kan plante de ut.

Irrende grønt: Det er bare å ta inn
vårens vakre grønnfarger mens man
jobber i hagen og tenke på hvor fint
det skal bli å følge alle vekstene som
utvikles i varmen.

Cosmos: Cosmos er en enkel sommerblomst å lykkes med, synes Virve, og den må være med hvert år. Hun sår den i mange forskjellige farger, og har både hvit, rosa, gul, fersken og dyp burgunderrød i år. Hun sår flest høye sorter, men har også en variant som heter 'Apricot Lemonade' som er en vakker og mer lavt voksende cosmos.

Orientvalmue: Valmuer er en av Virves store favoritter, og i hagen i mai har orientvalmuene, som kommer igjen på samme plass hvert år, kommet så langt at de har satt knopp.

VIRVES BESTE SÅTIPS

1. Bruk det du har å så il! Man trenger ikke nødvendigvis kjøpe nytt. Melkekartonger, tomme plastbeger eller godtebokser funker like bra! Jeg bruker godtebokser som jeg har fått på Europris. Disse har jeg boret hull i bunnen på og brukt i flere år.
2. Start sesongen litt tidligere ved å forkultivere. Sesongen her til lands er såpass kort at planter med lang utviklingstid trenger en tidlig start for å rekke å bli ferdig.
3. Bland litt perlitt i jorden for å få den litt luftigere.
4. Vann jorden godt før såing så du ikke skyller bort frøene. Spray deretter jorden med en sprayflaske eller lag en selv ved å borre små hull i korken på flasken. Da har man en super flaske til å vanne små spirer med.
5. Gi plantene nok lys! Da får man mye kraftigere og robuste planter.
6. Det er viktig å ikke gi opp dersom man ikke får til en sort. Ingen lykkes med alt de sår!

Epleblomst: – Jeg er så glad og takknemlig for hagen vår og at vi har mulighet til å ha både frukttrær og en liten grønnsakshage. Frukttrærne gir oss deilig frukt som vi lager masse syltetøy av hver høst. Jon Fredrik sitt hjemmelagde syltetøy med en smak av vanilje og kanel er så utrolig godt! Virve og Jon Fredrik har to epletrær i hagen. Det ene er Discovery og det andre Rød aroma. På bildet er blomsten til Rød aroma i ferd med å sprette ut. – Rød aroma gir utrolig saftige og søte epler, sier Virve.

Vår glede: Det er lykke å være ute med jord mellom fingrene i det fine mai-været som har vart en stund nå.

Under hasseltreet: Spise- og grillplassen er gjort om til arbeidsplass enn så lenge. Snart kan dagene nytes her med en blomstrende hage omkring.

Liker du å løse kryssord?

Kryssord gir timesvis med underholdning, hjernetrim og avkobling.

Som abonnent får du jevnlig nye og spennende kryssordoppgaver levert rett hjem til deg - til en ekstra god pris!

Noen av våre mest populære kryssordblader:

Nybegynnerkryss

Lekende Lette Kryssord byr på underholdende oppgaver som hver for seg ikke er for store og omfattende. Velegnet for dem som ikke har all verdens erfaring med kryssordløsning. Garantert mestringsfølelse!

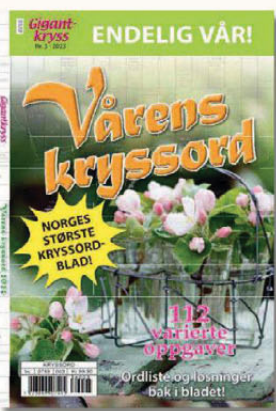
6 utgaver til
kr 249

Skann QR koden med mobilkamera for å gå til bestillingsside

Kryssord for alle

Hobbykryss er Norges største kryssordblad! Varierte oppgaver fra lett til middels vanskelighetsgrad, men også med noen vanskeligere. Mange premier i hver utgave!

Kryssord for entusiasten

Gigantkryss har hovedvekt av middels vanskelighetsgrad, men også noen mer utfordrende. Velegnet for dem som ønsker ulikartede oppgaver og varierte utfordringer. 112 sider! Ordliste med løsningsord bak.

5 utgaver til
kr 249

Skann QR koden med mobilkamera for å gå til bestillingsside

Se alle våre kryssordblader ved å skanne QR koden med din telefon:

VED EMMA OLEVİK

januar

**TIDLIG UTE: KANSKJE
ÅRETS FØRSTE
SNØKLOKKE ER PÅ VEI?**

GETTY IMAGES

PLANTEVEGG

Nå nyter vi plantene innendørs. Prøv å samle mange grønne planter i for eksempel en hylle. Det er også fint å få opp det grønne i høyden! Husk at inneplantene trenger mye lys i den mørke årstiden, det kan være en god idé å bruke en plante-lampe. Den gir dessuten fint lys til både plantene og hjemmet.

BLOMSTERFRÅJANDET

FAVORITTEN

Vrifrukt (*Streptocarpus x hybridus*) har vakre blomster på skjøre stengler, gir en finstemt, men frodig følelse. Blomstene finnes i nyanser av blått, rødt, hvitt og fiolett. Vrifrukt er veldig takknemlig og blomstrer fra tidlig vår til sen høst. Den trives best i et øst- eller vestvindu og bør beskyttes mot sterkt sollys.

Vann nedenfra, gjerne med lunkent vann. Unge planter blomstrer rikst. Derfor kan eldre planter trenge å deles.

UTEARBEID

Allsidige hagehansker produsert i geiteskinn og med forsterkede fingre. Kobolt denim hagehansker, kr 205, Hestra Job, staypro.no.

GETTY IMAGES

Gjenbruksdrivhus: På en tømmerjobb kom Martin over en haug gamle vinduer som skulle kastes. De har nå blitt til dette nydelige lille huset på ca. 12 kvadratmeter som brukes hele året. Plassen foran er rammet inn av gammel brostein fra Oslo.

Ruteliljer og perleblomst: De hengende klokkeblomstene og den mønstrede fargen gir ruteliljen et unikt utseende. I bakgrunnen sees blå perleblomst.
— Jeg pleier å kjøpe perleblomst i ferdige pottes ved påsketider og når de visner setter jeg dem ned et eller annet sted i hagen. Da kommer de igjen år etter år.

Glad i form og farge: Tenk å få lov til å designe, planlegge og kjøpe inn blomster til parkene i Oslo!

Personlighet i hver krok

Gjennom jobben designer hun blant annet bedene i Frognerparken.

Mannen Martin er tømrer, og sammen elsker de å sette i gang med nye prosjekter hjemme i hagen. Bli med på et kreativt besøk!

TEKST: KRISTINTANDERØBREKKE FOTO: JANE ØDEGAARD

En 1,6 mål stor hage omkranser familiens enebolig i boligfeltet i Ås. Da de flyttet inn for 15 år siden, var huset rødt med grønne vinduer. Noe av det første de gjorde var å male det grått for at plantene skulle få komme mer til sin rett.

— Uterommet besto av en stor plen som skrek: *Her er det masse potensial!*, sier Linn. Hun og Martin begynte med å dele den åpne plassen inn i mindre soner. De startet med å flytte møbler litt rundt omkring for å kjenne på de ulike områdene. Rommene ga seg selv ut ifra hvor det var gode solforhold, le og hyggelig å sitte. >

Hvem: Linn Leonora Nystad, mannen Martin Haug Nilsen, barna Albert (16), Grete (14), Asbjørn (11 år) og katten Bella (6 år)

Hva: Stor hage på 1,6 mål som er inndelt i mange ulike soner med blant annet kjøkkenhage, drivhus og hønsehus av gjenbruksmaterialer

Hvor: Ås, H3

Dyrkeglede: I år har Linn sådd fire ulike tomat-sorter. Biff- og cherrysortene er blant favorittene. Paret dyrker også chili hvert år. De elsker begge varmen her inne.

Timing er viktig

– Jeg er på evig jakt etter fargeharmonier, derfor unngår jeg å bruke farger fra hele regnbuen i hver sone. Jeg deler heller fargene opp i ulike temaer i hvert rom. Det skaper ro og en rød tråd. Gult, rosa og lilla er favorittfargene mine, sier hun.

Hver vår gleder Linn seg til det skal begynne å spire og bli grønt, så hun kan sette i gang igjen ute i hagen.

– Hvis jeg starter for tidlig, mens det er mest grått og brunt, blir jeg ofte i dårlig humør fordi det går for sakte. Det tok noen år før jeg innså at dette var et mønster. Nå prøver jeg å holde litt igjen slik at jeg ikke begynner for tidlig og blir skuffet, sier hun.

Lett blanding

Linn elsker å komponere blomsterbed. For å sikre vårstemning mikser hun blomsterløk, busker, stauder og frukttrær. De fleste blomsterhodene på vårstaudene har gjerne litt mindre blomsterhoder. Det er som om naturen begynner sesongen litt forsiktig. Planter som løytnantshjerte, storkenebb, primula og forglemmegeisøster lyser opp i de ellers glisne bedene nå i starten av sesongen.

– Jeg har lenge vært på utkikk etter den perfekte syrinen. Den skal være mørkelilla og dufte himmelsk, og endelig har jeg funnet den! Sorten heter 'Andenken an Ludwig Spät'. Den anbefales på det sterkeste!

Rosanyanser: Mellom tulipanene blomstrer den romantiske stauden løytnantshjerte. Den er lettstelt og hardfør, og har vakre, hjerteformede blomster. Den høye Darwintulipanen i bakkant heter 'Trick'. Nærmest kamera vokser 'Don Quichotte'.

Duften av vår

Linn prøver hele tiden å velge planter som lukter godt, slik at de gir en ekstra opplevelse i tillegg til den visuelle gleden. Syrinene og blomstene på epletrærne dufter deilig om våren, og også spirene på mynten.

– Jeg liker også å gni litt på solbærbladene når jeg går forbi. Duften gir en pekepinn om hva som er i vente utover i sesongen, sier hun. Linn har valgt å beholde noe sammenhengende plen gjennom hagen for å skape litt parkpreg.

– Det er vakkert når plenen beveger seg gjennom uterommet som et grønt hav som binder uttrykket sammen.

Hver høst skriver hun ned det hun har lyst til å gjøre i hagen neste vår, for eksempel flytting av stauder som står feil i forhold til farge eller høyde, hvilke frø hun vil så, hvilke nye planter hun vil kjøpe og hvor hun har lyst til å lage nye bed. Om våren klipper hun ned de visne staudene og komposterer dem på stedet.

– Det ser litt sjuskete ut en stund, men når plantene begynner å spire, ser man det ikke lenger. Det fungerer som jordforbedring og skaper ikke noe avfall. Tidlig på våren er også tiden inne for å beskjære frukttrær og roser.

Spor av levd liv

Både Linn og Martin er samlere og elsker å gå på jakt etter gjenbrukskupp. Gamle vinduer, møbler, skilt og værhaner er spredt rundt i uterommet. >

Samlende sted: Drivhuset brukes både til dyrking og kos. – Her får vi ofte besøk av venner på et glass vin på fredagsettermiddag, eller har lunsj med familien i helgene. På hverdager tar vi gjerne en kopp kaffe sammen her etter middag mens vi stiller tomatene. Det er hyggelig å tenke på at det gamle bordet har samlet mange familier før oss.

Smart tips: – Jeg fjerner sideskuddene på tomatplantene, som min bestefar kalte «tyvene». Det er viktig å fjerne dem for at planten skal bruke mest mulig energi på blomstene og fruktene på hovedstammen. Det gir mange flere tomater.

Personlig: De dekorative, gamle vinduene gir drivhuset et helt unikt uttrykk. Ovnene med pipe sørger for at de kan bruke huset bygget hele året. Lysekronen har de fått fra Linn's far som er en like opptatt av å samle på ting med historie som paret.

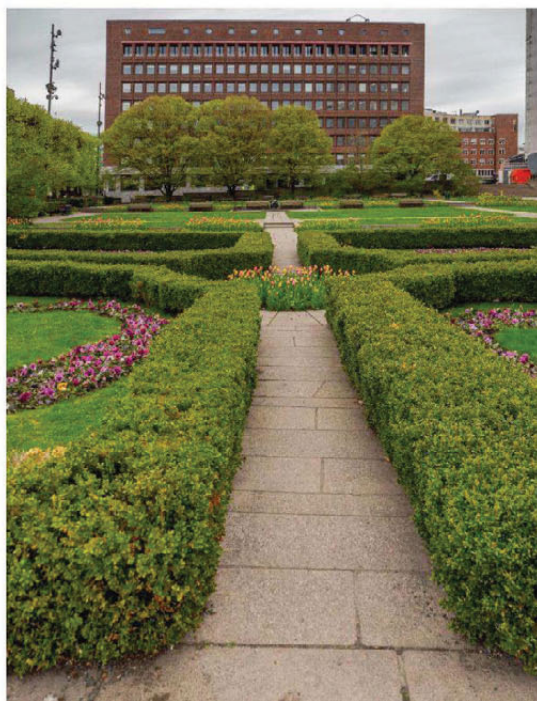
Gjør som Linn – bli en plantedetektiv!

Hvis en plante ikke trives, kan du gå systematisk til verks:

- ✗ Står den i rett jordsmonn? (google hva den trives best i)
- ✗ Er det nok sol eller skygge?
- ✗ Har den nok plass til røttene?
- ✗ Har du vannet den for mye eller for lite?
- ✗ Har du glemt å gjødsle? Eller gjødslet for mye?
- ✗ Kan det være katter som tisser der? Eller har det kommet skadedyr på bladene?
- ✗ Var det mye barfrost sist vinter?
- ✗ Hvor kan planten eventuelt flyttes for å trives bedre?

Les deg opp

Unngå å skape unødvendig mye jobbing for deg selv fremover. Det gjør du ved å lese litt om vekstene du kjøper. En bøke- eller agnbøkhekk trenger for eksempel å klippes flere ganger i sesongen, mens søtmyspel- eller spireahekker krever mye mindre vedlikehold med hekksaksen.

Rådhusparken i Oslo: Linn har en master i plantevitenskap og jobber som parkforvalter. Hun har blant annet ansvar for å planlegge og bestille inn blomstene til dette smykket i hovedstaden.

Spennende form: Det er på tide å luke i jordbæråkeren i kjøkkenhagen. Den blanke kulen er et av Martins mange gjenbrukskupp. I forkant av den vokser tulipanen 'Maytime'. Bak vokser en dekorativ vrihassel.

Levende uterom: Grete er ute og mater hønene. Det sjarmerende hønsehuset har Martin bygget selv av gjenbruksmaterialer. Her bor fire høner og familien planlegger å få enda flere neste sesong.
– Vi har ingen hane. Det fungerer ikke så godt i et boligfelt.

Forlengelse av stuen: Terrassen brukes mye. Deler er overbygd med et lite tak som gjør at det er fint å sitte ute selv om det regner. En blåregn har tidligere slynget seg oppover taket, men den døde i vinter. Nå har Linn plantet en herdigere sort, 'Blue Moon', som er herdig opp til H5 og krysser fingrene for at den skal bli stor og frodig. Hun har også plantet en villkarifol 'Serotina' inntill rekkverket.
– Den har en nydelig duft. Jeg gleder meg til å lukte på den hver gang jeg går i trappen!

«Jeg liker også å gni litt på solbærbladene når jeg går forbi»

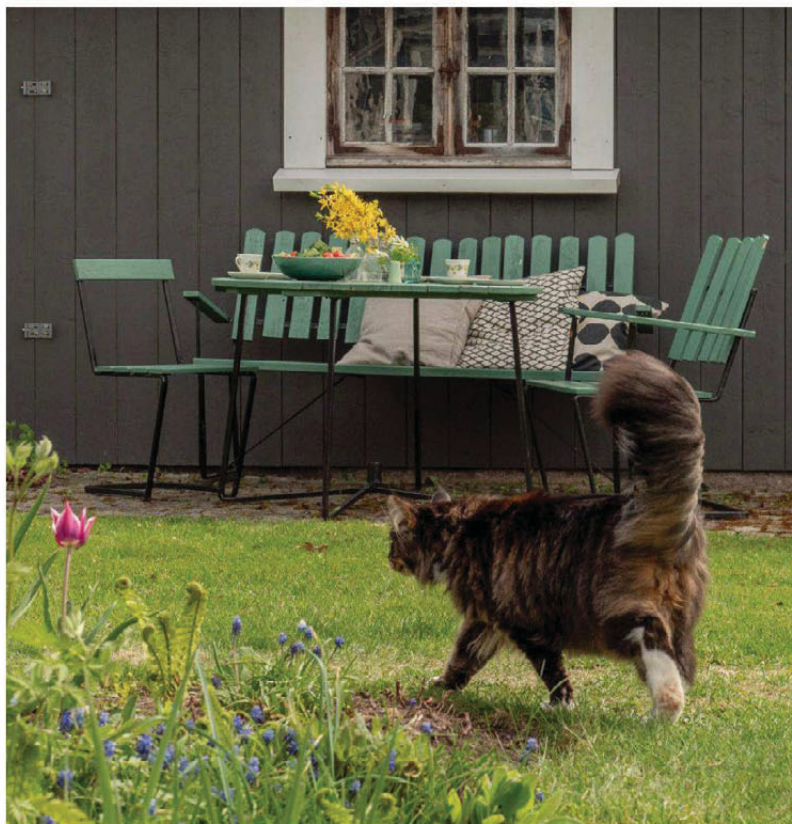
– Det er noe med dybden og det historiske innslaget det gir i uterommet. Det er fantastisk at materialene er så bestandige og varer i flere hundre år. De blir bare vakrere med litt patina. Vi liker å blande gammelt og nytt. Vi ønsker jo ikke at det skal se ut som et museum. Det handler om å finne balansen.

Hagen blir aldri ferdig. Her er det alltid nye prosjekter på gang. Nå drømmer hun om å lage en rund rosehage.

– Jeg er veldig interessert i historiske hager, og i disse er det ofte mange formklippede hekker. Derfor tenker jeg å ramme inn rosehagen med formklippet alperips. I tillegg vil jeg lage et tak over av klatreplanter. Jeg kan nesten ikke vente!

Blodrips: Denne busken med massevis av små mørkerosa blomster i klaser er på sitt vakreste i april og mai. Den kan bli inntil tre meter høy og byr på et hav av blomster om den beskæres jevnlig. Den er vakker både plantet i gruppe med flere eller for seg selv.
I bakkant sees en gul gullbusk.

Sittesone: Katten Bella nyter livet i vårhagen like mye som resten av familien. I bedet er bregnen strutseving i ferd med å rulle seg ut. Perleblomstene og tulipanene er en del av en ferdigmiks Linn plantet for noen år siden. Møblene er fra Grythyttan. En bukkett med gullbusk pynter opp bordet. – I denne sonen spiser vi gjerne middag på de varmeste dagene eller tar et glass vin i solnedgangen.

Favorittplass: Den innglassede hagestuen henger sammen med resten av huset og ble bygget av forrige eier. Den er i bruk av familien hele året. – Her sitter jeg og følger med på plantene i hagen, været, soloppganger og solnedganger.

LINNS BESTE VÅRTIPS

1. Klipp inn greiner fra for eksempel frukttrær, bærbusker, hassel, selje eller bjørk tidlig om våren. De spretter tidligere ut inne og gir deg en forsmak på lysere tider mens det fortsatt er grått ute.
2. Legg merke til hvor det er glissent i vårbedene. Legg en stein der, så du vet hvor du kan fylle på med vekster eller sette blomsterløk til høsten. Sett dette på «to-do listen din».
3. Del opp stauder som har blitt store om våren. Dette kan du gjøre så snart det er liv i dem. Om våren er de ikke så tørkeutsatte som om sommeren, så dette er en fin tid å gjøre det på.
4. Eksperimenter med det som selvsår seg. Dette er gratis planter som tydeligvis trives. Se om disse kan fungere godt sammen med de andre vekstene før du luker dem bort.
5. Unngå å sette blomsterløk i fuktige områder. De fleste trives ikke der. Unntaket er rutelilje som kan trives i mer fuktig jord.
6. Velg gjerne Darwin og Apeldoorn-tulipaner. Det blomstrer gjerne i flere sesonger. Økonomisk og bærekraftig.
7. Sørg for å gi nye planter en god start ved å holde ugress og plen unna dem. Har du plantet dem i plenen, så pass på å spa bort en ring rundt røttene. Ellers vil plantene, plenen og ugresset konkurrere om vannet, energien og næringen.

VAKRE VÅRBUSKER

Her er seks tidligblomstrende, skønne busker som sikrer deg en vakker vårhage:

Gullbusk, *Forsythia*, H6

Blodrips, *Ribes sanguineum*, H3–H4

Marskrossved, *Viburnum farreri*, H4–H5

Sargenteple, *Malus sargentii*, H6

Syrin, *Syringa vulgaris*, H6

Magnolia, H3–H5

Primula: Ved hønsehuset
stråler denne vakre
stauden mot vårsola. Denne
har Linn flyttet med seg fra
besteforeldrenes hage i
Bodø. Med i rota fulgte også
hvitveis og blåveis.
De har fått selskap av en
blå perleblomst.
- Siden det er besteforeld-
rene mine som vekket
hageinteressen min, føles
det ekstra personlig å ha
minner fra hagen deres her
hjemme hos oss.
Det varmer hjertet mitt
hver vår når jeg ser at
det er liv i dem.

Slik starter du vekstsesongen

Endelig er det tid for å begynne å forkultivere frø innendørs, og da finnes det en rekke tips og triks for å få et godt resultat. Vi deler 9 råd for bedre rotsystemer, sunnere planter, og til slutt, en rikere innhøsting.

TEKST: LINDA SELLMAN FOTO: LINDA SELLMAN

2

3

4

Med våre korte somre, trenger enkelte grønnsaker og blomster forkultiveres for å gi dem et lite forsprang, slik at de rekker å utvikle seg, blomstre og gi avling. Ved å dyrke plantene fra frø selv, kan man dessuten spare mye penger. Frø koster bare en brøkdel av hva ferdigvokste planter i butikken koster. I tillegg blir utvalget så mye større, siden man virkelig kan dykke ned i mengder av forskjellige spennende sorter. Her kommer noen gode tips for å lykkes enda bedre med forkultiveringen!

1. Velg riktig jord

Bruk en god såjord som er mager, luftig og har lav næringsinnhold. Frøet trenger nemlig ikke så mye næring i begynnelsen, siden det allerede har alt det trenger inni skallet for å starte spireprosessen.

2. Så i pluggbrett

Å sette frø i pluggbokser har to store fordeler: Den ene er at de ikke tar mye plass, noe som gjør at man kan dyrke mange planter på en liten flate, og den andre er at man får et fint rotsystem så de små plantene blir lettere å håndtere ved omplanting.

3. Pass på jordstrukturen

Leirmineralet vermikulitt og den vulkanske steinen perlitt er to tilsetninger som gir forkultiveringen en god start. Vermikulitt strøs over jordens overflate for å holde den varm og hjelpe den med å beholde fuktigheten. Perlitt blandes inn i jorden for å gjøre den porøs og forbedre oksygenopptaket, noe som fremmer spiring. >

5

ANITA BEHRENDT

6

8

4. Hold orden og system

Merk sådden din med etiketter. Mange planter er veldig like hverandre i de tidlige stadiene, og det kan være vanskelig å skille dem. Etiketter hjelper deg med å holde oversikt over hva du har sådd hvor.

5. Sørg for nok lys

Selv om man raskt vil komme i gang med vårens forkultivering, kan det være lurt å ha litt is i magen. For å få livskraftige planter som ikke er lange og tynne, er det viktig at lyset er tilstrekkelig. Man ønsker korte og kraftige planter. Hvis man ikke vil vente, kan man sette inn ekstra belysning til utendørslys er tilstrekkelig.

6. Snill håndtering!

Unngå å ta tak i stilken til den lille planten ved prikling. Den er veldig sensitiv, og det er bedre å ta tak i

7

Først i jorden

Noen grønnsaker bruker lengre tid på utviklingen og trenger må forkultiveres allerede i januar-februar for å rekke å utvikle seg, blomstre og gi avling. Noen grønnsaker man bør så tidlig er chili, purreløk, aubergine, artisjokk og selleri. Blomster som bør komme i jorden allerede nå er for eksempel lobelia, pelargonier, begonia, kjempeverbena og dvergkattemynte.

Husk at noen sorter kan trenge en liten kuldeperiode for å begynne å spire, såkalt stratifisering. Les på frøposen!

9

et blad eller rotsystemet når man skal håndtere den. En liten blomsterpinne eller blyant kan være et bra hjelpemiddel for å lirke opp planten.

7. Snarvei ved ompotting

Etter hvert skal planten plantes om i ny, næringsrik jord. For å ta en snarvei kan man fra starten av fylle en potte med to tredjedeler blomsterjord og en tredjedel såjord, og dermed hoppe over den første omplantingen. Da havner frøet først i den magre såjorden, som er gunstigst i begynnelsen. Etter hvert som den vokser, når røttene ned til den næringsrike jorden, som den trenger for videre vekst.

8. Jevnt med vanning

Jevn vanning er avgjørende for hvordan plantene har det. De små plantene er veldig sensitive for uttørring, men vil heller ikke være for våte. Et godt tips er å vanne langs kanten av potten. Dette lurer røttene til å søke seg etter vannet, og dermed blir rotsystemet større.

9. Husk herding

Utendørs møter plantene brennende sol, kraftig regn, kald vind og lave temperaturer. Før det er på tide å plante ut de små plantene for godt, er det derfor viktig å venne dem gradvis til livet ute i noen uker på et beskyttet sted. Begynn med en time og øk gradvis tiden til det er på tide for dem å flytte ut for godt, når faren for nattefrost er over.

1. Kunstnerhage: Få en vakker hage som minner om kunstnerens Carl Larssons akvareller. Boksen inneholder 5 frøposer fra Larsson-gården i Sundborn som solsikke, kornblomst, blomkarse, pyntekorg og kamille. Karin Larssons frøboks, kr 329, Carl Larsson-gården x Florea, florea.com/nb.

2. Vakker mais: Mais 'Painted Mountain' er en fargerik, tidlig sort som kan spises fersk, kokt eller stekt. Forkultiveres i pletter fra slutten av april og plantes ut i mai, kr 49, solhatt.no.

3. Store og saftige: Gul kepaløk 'Ailsa Craig' fra frø. Forkultiveres fra mars, kr 49, solhatt.no.

4. Smaksopplevelse: Saftige og deilige cocktailtomater.

Solanum lycopersicum 'Black Cherry', fra kr 69, Nelson Garden.

5. Blomstereng: Frøposen Mix, lyx Honningblomster er en vakker blanding for pollinerende insekter. Inneholder blant annet kornblomst, sinna, agurkurt og kaliforniavalmue. Direktesås i mai. Nelson Garden.

6. Stilren blanding: Zinnia – Amalfi Mix er ettårig snittblomst i en harmonisk fargeskala, kr 76, florea.com/nb.

7. Herlig duft: Prydtobakk, Nicotiana langsdorffii til blomsterbed, krukker og snitt. Forkultiveres fra mars – april, Weibulls by Claus Dalby, fra kr 49, weibulls.com.

8. Kompakte sommeraster: Aster 'Milady Lilac' trives i sol og halvsyggje. Blomstrer lenge hvis visne blomster fjernes. Forkultiveres fra mars – april. Weibulls by Claus Dalby, fra kr 49, weibulls.com.

9. Høye spir: Revebjelle 'Apricot Delight' har aprikosrosa klokke. Pollinatorvennlig, men giftig. Toårig planter som blomstrer året etter. H7. Ca. kr 117, impecta.no.

10. Fruktfat: Ryllik 'Flowerburst Fruit Bowl' byr på tette blomster i aprikos, lilla, rosa, gult og hvitt. Staude som blomstrer første året. H7. Fra kr 33, impecta.no.

ÅRETS FRØNYHETER

Fra små frø spirer frodig liv! Oppdag årets spennende nyheter som kan gi hagen din nytt liv med bugnende blomsterprakt og gode smaksopplevelser til sommeren.

TEKST: JANE ØDEGAARD FOTO: PRODUSENTENE

Dette tror vi på nå

Vi gleder oss over et nytt hageår fullt av muligheter og deler hva vi i redaksjonen lar oss inspirere av og tror på, akkurat nå!

TEKST: ANNA-LENA JOHANSSON

Plassutnyttelse

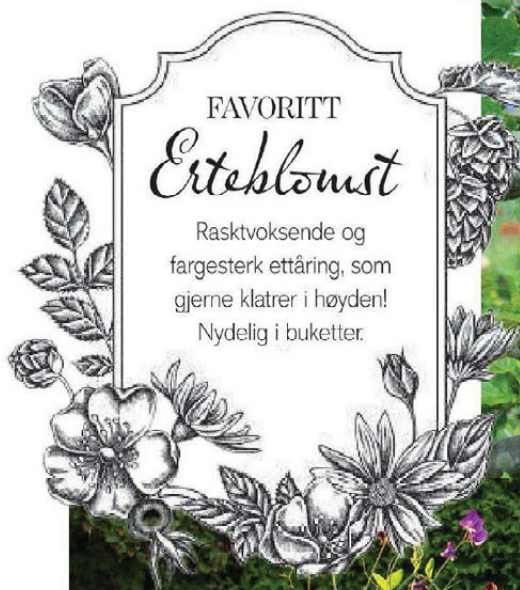
Vi bygger i høyden og utnytter plassen ved hjelp av spaljerte trær, pergolaer, ganger og klatrestativer.

Det gir ikke bare mer grønt, blomster og frukt, men også former, struktur og spennende rom.

GETTY IMAGES

FAVORITT *Erteblomst*

Rasktvoksende og fargesterk ettåring, som gjerne klatrer i høyden! Nydelig i buketter.

JANE ØDEGAARD

Kreativ: Hageinfluenser Dennis Asbjørnsen
@spiselighage utnytter veggen ved å dyrke
jordbær i takrenner.

HELGE EKK

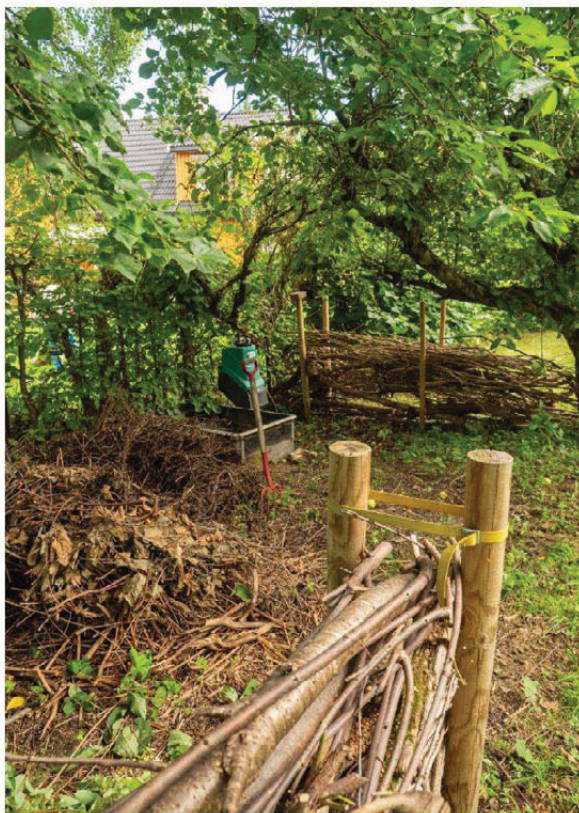

FAVORITT

Sølhatt

Fargekombinasjonen er til å
spise opp! Den er både sart
og robust, gjør mye av seg
alene, men er også fantastisk
i samplantinger.

JANE ØDEGAARD

Resirkuleringshagen

Målet er å la alt av kvister, grener, ugressrens og gressklipp bli værende i hagen. For å få til dette er en god kompost og en kvistkvern en god start.

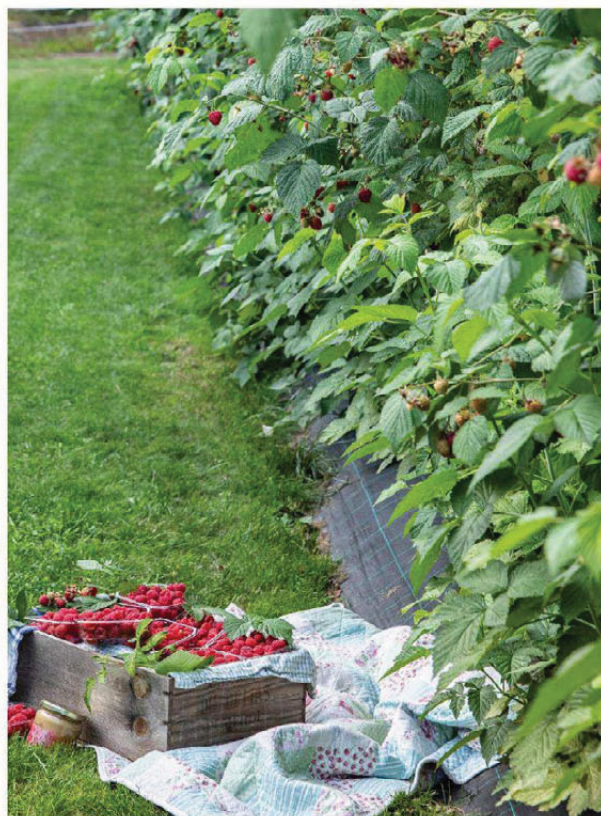
JANE ØDEGAARD

ORDEN I KAOS

Nå blander vi gjerne mange ulike blomster i bedene, og aller helst skal det se ut som at man bare tatt en neve blomsterfrø og kastet ut vilkårlig. Men litt orden i kaoset er det likevel lurt å ha. Velg ut noen sorter og plant dem både i små grupper og en og en, for å få en rytme og variert uttrykk.

LISE MARI STANG-JACOBSEN

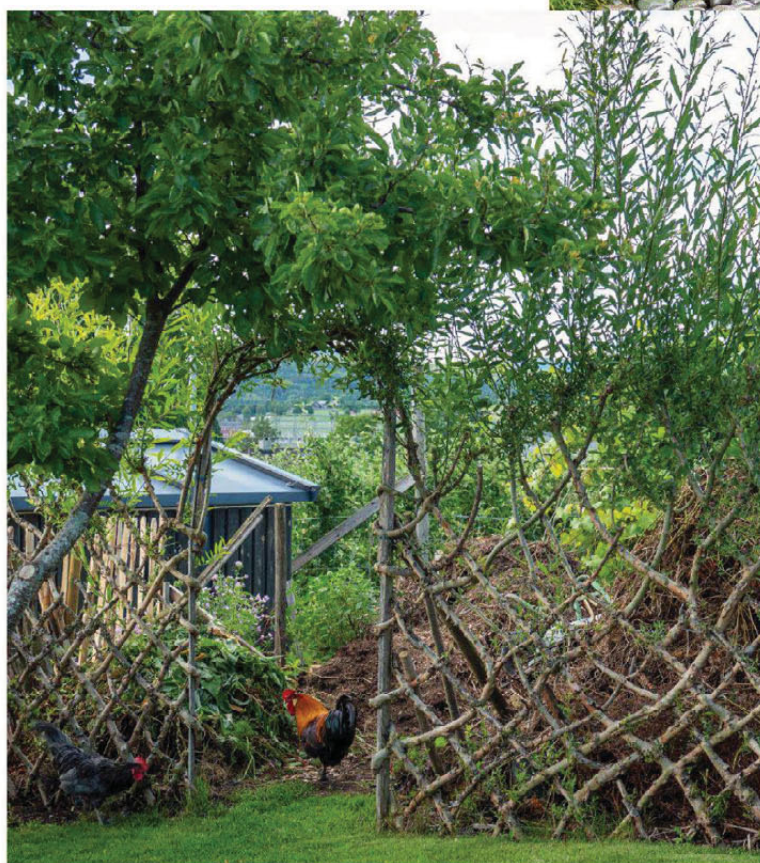
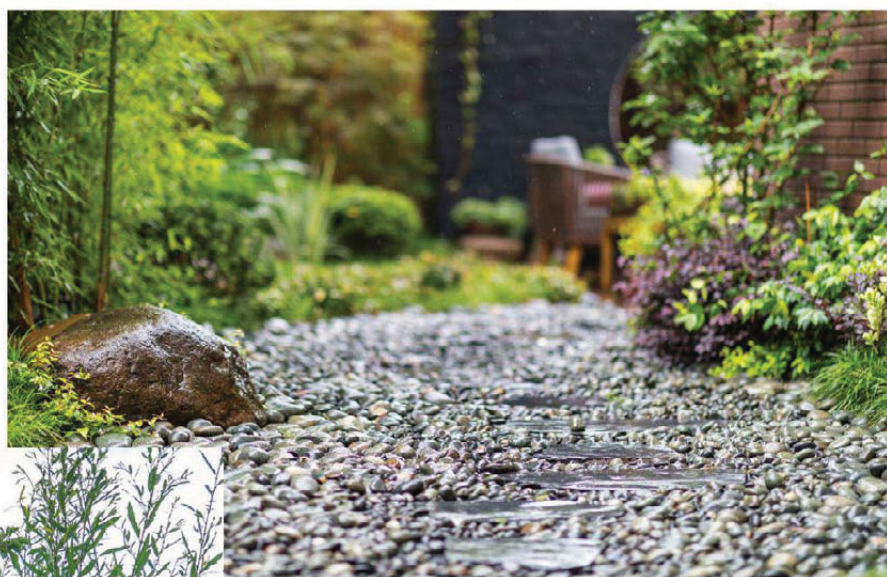

Selvplukk av alle slag

Fyll fryseren, skafferiet og vasene med jordbær, bringebær, mais, georginer eller solsikker. Litt over alt nå popper muligheter opp for hyggelige utflukter hvor du kan kombinere en tur ut i frisk luft med den herlige opplevelsen av å høste inn direkte fra åkeren. Se hva du finner i nærheten, og husk alltid ha en kurv med i bilen.

GETTY IMAGES

JANE ØDEGAARD

Mykere former

Det stramme byttes ut med organiske former. Overgangen mellom gressplen eller staudebed og gang kan gjerne være bølgende og myk. Se på det sjarmerende gjerdet som er flettet sammen av pilegrener! Stauder, busker og trær kan gjerne stå tett, men se til så de ikke står så tett at ikke plantens egen form kommer frem blant de andre. Slik skapes en helhet, med variasjon. Dessuten får ugresset hverken plass eller lys til å vokse.

Kjøkkenhagen

Grønnsakene har virkelig fått sin plass i våre hagehjerter. Det blir mer og mer vanlig å se grønnsaker dyrket i kasser, kriker og kroker på både stor og liten plass i hager, terrasser og balkonger. Ikke bare spiser vi grønnsakene, vi lar dem bli en del av det visuelle uttrykket og lar dem stå og bare være vakre blant blomster og busker. Det gjør ikke noe at vi ikke fikk tid til å høste gulrøttene i juli, de blir kjempefine i august, med svaiende blomsterstengler!

TIA BORGSMIDT

JANE ØDEGAARD

FAVORITT

Valmue

Her i skandinavia ser vi på valmuen som en av hagens mest velkomne. Men tenk, rundt Middelhavet regnes denne skjønnheten som ugress!

ELLEN FORSTRØM

TONJE BERGH

FRØSANKING

For noen år siden var det kanskje litt sært og ikke noe som alle som holdt på med. Hvis ikke alle gjør det nå heller, så er det i hvert fall mye mer vanlig å sanke frø. Til og med noen biblioteker har begynt med frøbank der du både kan levere inn og hente ut de frøene du har lyst på.

FAVORITT

Petunia

Den bare blomstrer og blomstrer, og er så god til å la seg kombinere med andre planter i krukken. Dessuten finnes den i mange fine farger!

KRUKKER MED PATINA

Det beste er om krukken ser ut som at den har stått i en gammel fransk renessansehage. Jo mer historikk og patina den utstråler, jo bedre. Så her gjelder det å tråle bruktmarked eller kanskje ta en ekstra runde i kjeller eller uthus. Rustikk stil og frostsikkerhet går ikke alltid hånd i hånd, men det kommer inn mer og mer utvalg i den kategorien på plantesentrene. Og er det ikke slik at denne stilen inviterer til å utfolde kreativiteten og plante en herlig blanding av blomster som går inn både under kategorien middelhavs- og bestemorplanter?

Grønt året rundt

Vi slår et slag for nåletrær og eviggrønt, som faktisk blir mer og mer populært. I de fleste hager gir disse formfulle og ofte litt langsomvoksende en fin ramme. En slags base der man kan fylle på med myke og fargeglade busker og blomster rundt.

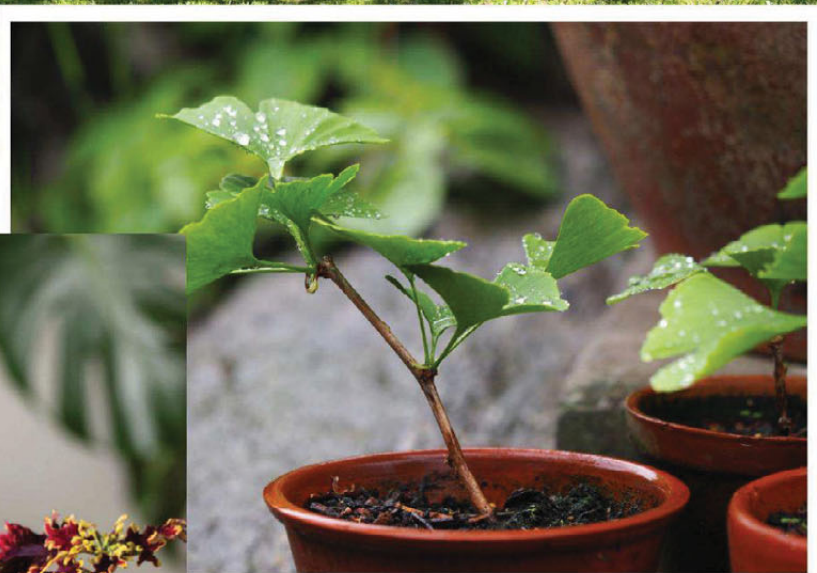

Lett og flyttbart

Det er så herlig, fordi hagen setter ingen krav. Den bare er. Vi trenger ikke å bygge en plattform for å sette ut et kafebord og noen stoler. Sett deg der solen er akkurat passe sterk, der blomstrene blomstrer akkurat nå, eller der det summer som mest fra biene. Det betyr muligens at man må flytte på det lille kafesettet til ulike steder, etter som sesongen endrer seg. Så nyt de varme vårsolstrålene, de fine fargene på de tidligste blomstrene, sommerens varme, eller kanskje regndråper som rasler i løvet og i høstens nesten frosne gress.

Tenk at blader kan se ut som blomster! Og dette er kanskje den aller enkleste planten å ta stiklinger av. Krukkefavoritt både inne og ute.

STIKLINGER OG AVLEGGERE

Begynn inne i stuen allerede i februar, med å ta stiklinger av praktspraglen, pelargoniaen og alt som du har lyst på å få mer av. Så er det bare å jobbe seg videre ut i hagen. Det er mange flere planter en vi tror som det går aldeles utmerket å ta avleggere fra. Det er både spennende, hyggelig – og gratis!

Herlig hageprakt

Drømmen om en klassisk parkhage, med bugnende rosebed og formklippede hekker, har blitt til virkelighet for familien Lunde Bjørge.

TEKST: ANNE MARIT MURI FOTO: GUNN K. MONSEN

Klassisk stil: Det klassiske huset på Laksevåg er opprinnelig en gammel direktørbolig, som er bygget på og bevart i nostalgisk stil. Hagen er beplantet med hekker og inndelt i ulike soner. Sittesonen ligger senket ned i hagen og er belagt med grus, men det er fremdeles mye plen som er god å gå på den to mål store tomten.

Sittegruppe: Detalj fra sittegruppen i hagen med hagemøbler fra Oakland. I bakgrunnen ses formklippede hekker.

Fornøyd hageeier: Lene i sin vakre og parkinspirerte hage.

Jeg har alltid vært inspirert av gamle engelske hager, forteller Lene Lunde.

Forklaringen på dette har sammenheng med at hennes bestefar, Olav Lunde, var gartner på Baroniet i Rosendal, en av Norges vakreste rosehager.

Fra tidlig alder har Lene nytt synet og duften av de vakreste roser. Hennes far har dessuten drivhus, så planter er noe hun lenge har hatt et nært og naturlig forhold til. I voksen alder er Lunde blitt eier av sin egen klassiske hage, der roser og pioner i rosakulører er hovedingrediensen sammen med formklippede hekker.

For snart 10 år siden flyttet hun og ektemannen Jostein, og deres to barn, inn i en gammel direktørbolig fra 1873 med to mål tomt. Nylig er huset blitt utvidet med ca. 110 kvadratmeter, fordelt på to etasjer. Bygget er oppført i klassisk stil, noe som kler den nye, romantiske parkhagen. Fra gammelt av er hagen omkranset av en bøkehekk og en stor tuja.

– Den gamle tujaen er faktisk registrert som en av Vestlandets største av Universitet i Bergen, forteller Lene.

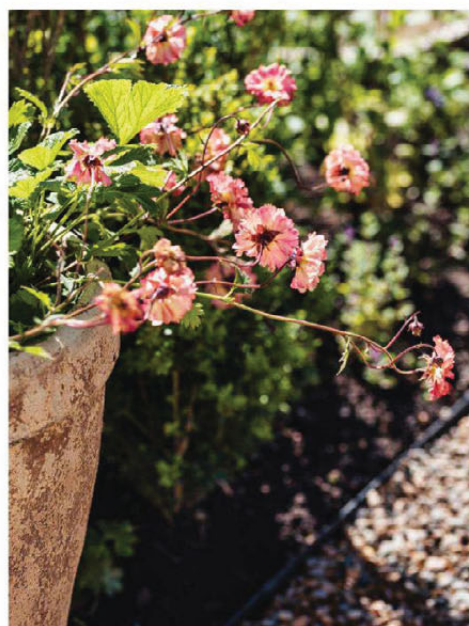
Kontaktet hagedesigner

– Da jeg fikk se et gammelt fotografi av huset og hagen, før eienommen ble bombet under andre verdenskrig, så jeg at det hadde vært en velstelt, engelskinspirert parkhage her. Da vi overtok besto uterommet stort sett av plen og en stygg mur, som blokkerte for utsikt. >

Hvem: Lene Lunde og Jostein Bjørge, med barna August og Annabel.

Hva: To mål hage, med soner inndelt av hekker, singelunderlag og planter i krukker.

Hvor: Laksevåg i Bergen.

Dus rosa: Humleblom Geum 'Mai Tai' blomstrer vakkert i en krukke med patina.

A close-up photograph of a garden bed. The bed is filled with small, light-colored gravel. In the foreground, a large, weathered wooden log lies diagonally across the frame. To the right of the log, there is a cluster of pink flowers with many small blossoms, growing from green foliage. The background is blurred, showing more greenery and some purple flowers. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

Tåler regnet: Hageganger er kantet med gamle jernbanesviller fra Australia, som er svært hardføre og som tåler kraftig nedbør.

Kler huset: Planter i ulike krukker med forskjellige høyder står nær langbordet som er plassert stødig på nye steinheller. Hagen er inndelt i soner med hekker, som har underlag av stein grus og plen.

For å skape en gjennomført oase, fikk hagedesigner Yvonne Breen i oppdrag å omforme tomten til en klassisk hage. Hun foreslo å stramme opp uterommet, i geometriske former, og lage ulike soner avgrenset med hekker, bed og sittegrupper.

I og med at tomten ligger i et skrånet terreng, ble det besluttet å senke hagen med 40 centimeter der sittegruppen nå står. Sonen som er nedsenket er kantet med gjenbrukte jernbanesviller. Denne delen av hagen er nå blitt familiens yndlingssted når solen skinner.

Minst mulig vedlikehold

Det eneste de i dag trenger å gjøre i sitt nye uteparadis, er å olje hagemøblene i hardført tre før utesesongen starter, samt å få på plass trekkassene til å ha hageputene i når de ikke er i bruk.

– Vi ville ha en mest mulig vedlikeholdsfri hage med staudebed. De første årene måtte vi luke litt, men deretter, når plantene har fått satt seg, har hagen fått leve sitt eget liv – uten for mye stell.

For å få plantene til å trives best mulig i et område med mye regn, har hagedesigner Breen blandet singel og sand i jorden. Hekkene som er plantet, trenger kun å klippes ned en gang i året. Det er også plantet ulike prydevekster og busker i krukker. Plantene i krukken trives best når de får jevnlig næring, samt utskifting av jord innimellom, tipser hun.

God variasjon

– Vi er svært glad for å ha en hage som blomstrer og spirer til ulike tider på året, slik at det alltid er spennende å følge med på >

Vakkert i vase: Syriner og tulipaner i en glassvase pryder langbordet i hagen.

Pottehage: Krukker i ulike former og materialer står på grusgrunn for å skape en følelse av parkhage. Planter i potter trenger jevnlig tilførsel av næring, samt å skifte ut jorden innimellom.

Dekkes til middag: Langbordet er dekket med linduk, og her inntas middagene i den lyse årstiden når solen skinner. I forgrunnen ser vi planter som steppsalvie, Cardonna, Bakkekanpp og Butterfly Blue.

Senket hage: På en tomt skrånet
terreng, ble det besluttet å senke hagen
med 40 centimeter der sittegruppen
nå står. Sonen som er nedsenket er
kantet med gjenbrukte jernbanesviller.
Hagedesign ved Yvonne Breen i Frodig
Hagedesign. Krukken i forgrunnen har en
oppstammet laurbærhegg i blomst.

Solrikt: På hellelagt underlag står langbordet stødig omgitt av krukker med planter i ulike høyder og gir hagen et kontinentalt preg.

hva som skjer her under åpen himmel, sier Lene. Dette er takket være hagedesigneren, som har laget en gjennomført plan for planter som spirer hele våren, sommeren og høsten.

– Planter i potter fungerer fint, men et par oppstammede trær som var plassert på hver sin side av hagedøren i store keramikk-krukker, fikk problemer i sterk vind og blåste over ende. Den ene krukken ble knust, så det spørs om de oppstammede trærne heller bør plantes ut i hagen, sier Lene.

Hekk som romdeler

Bortsett fra det, er hun godt fornøyd med hagen slik den har blitt, ikke minst med grusgangene fylt med dansk elvesingel i en ferskenfarget valør. Denne fargen er også benyttet på en ny mur nær hagens utespisebord, samt går igjen i noen blomster.

– Hekkene fungerer som romdelere i hagen, og det gjør tomten til et spennende sted å gå på oppdagelsesferd. Sist sommer fikk vi forespørsel fra Laksevåg Hagelag om de kunne komme på hagevandring her. Det var nok nærmere 100 mennesker som var innom denne dagen, forteller Lene stolt.

Nesten over natten er hun sammen med sin mann blitt stolte eiere av en gjennomført parkhage, som absolutt kan måle seg med hagen på de gamle svart/hvitt-fotografiene fra rundt år 1900. Særlig i juli er hagen et praktfullt syn, med roser i lyserosa, mørkerosa og lavendelfarget.

SLIK FÅR DU STILEN

Her er hagedesigner Yvonne Breens beste tips:

- 1.** Begynn med å tenke struktur, det vil si plantefelt, sitteplasser og gangveier mellom dem. Vintergrønt, trær og busker kommer også inn her. Til sammen utgjør dette hagens «skelett».
- 2.** Del hagen inn i rom, gjerne med hekker i ulike høyder. Barlind og bøk er klassikere og blir aldri feil.
- 3.** Tenk ulike høyder og volum, slik at hagen ikke blir for flat. Bruk trær, busker, pergolaer og portaler for å ramme inn sitteplassene og skape trivelige rom.
- 4.** Beplantningen er det aller viktigste i en engelsk hage, så lag sitteplassene mindre og plantefeltene større enn instinktet tilsier.

Formfint: I et hjørne av
hagen står en stor krukke
fra Ottogarden Brukt og
Antikk. Bålpannen kommer
fra frodigdesign.no.

Vårstemning: I begynnelsen av året er Jane alltid på utkikk etter vaser, mugger og skåler som kan fylles med vårlige blomster. Hun skaper en frodig stemning i oransjeriet med planter i flere høyder – hengende og stående på hyller og bord, og også på gulvet.

Forleng våren med et koselig oransjeri i hagen. Her blir det tidlig vårstemning med utsprungne grener i vasene og vårtegn i pottene.

Oransjeri i vådrakt

TEKST: BENTE HALKJØR
FOTO: TIA BORGSMIDT

Orangeriglede: Jane nyter tidligblomstringen i oransjeriet, både når det er fylt med vårbloster, og når familien samles rundt bordet.

Vårfint: Her er det påskeliljer, hyasinter, perlehyacinter, en liten hornfiol og et bunt spirende eplegrener som vekker vårfølelse. Den rustikke kransen på skoddene har Jane bundet av skogsranke.

Da Jane Wittrock og familien flyttet inn i sjarmende omgivelser i Vest-Sjælland, var det et uthus på 40 kvadratmeter overfor hovedhuset.

Jane drømte om et drivhus, og uthuset ble derfor ombygget med gamle dører og vinduer, som bidrar til å understreke den koselige oransjeristeningen.

Så snart drivhuset var ferdig, begynte Jane med innredningen, og selvfølgelig flyttet en mengde planter inn.

Det viste seg snart at drivhuset bidro til å forlenge hagesesongen betydelig, særlig på milde dager i lavsesongen.

I dag er det installert en vedovn, og det betyr at Jane og familien kan bruke huset hele året. Muligheten for oppvarming har gjort det mulig for Jane å skape vårstemning tidlig, så hun allerede nå kan ta plass og nyte synet av utsprungne grener og frodige vårbloster, lenge før de dukker opp i hagen.

Forlenger våren

Oppvarmingen betyr også at det er mulig å sitte og nyte en kopp kaffe uten å fryse.

På solfylte dager føles det som å sitte ute i vårsolen, mener Jane, fordi solen sørger for god varme.

På den måten skapes flere måneder med vår, også i en periode hvor selve hagen ligger i dvale, og kalenderen fortsatt påstår at det er vinter.

Hagemagi: Allerede i årets første måneder får Jane oransjeriet til å se innbydende ut med vårtegn og tulipaner i krukker, samtidig som et par hagemøbler er satt frem, slik at solstrålene kan nytes så snart de dukker opp. Inne vekkes grener fra vinterdvalen, mens løkblomster og påskeliljer blomstrer.

Farger: Grønt er den gjennomgående fargen i oransjeriet, for det skaper ro og spiller fint opp til blomstrende planter.

Spirekasse: Et gammelt vindu med karm lages enkelt om til en spirekasse, hvor lokket settes åpent til lufting med en pinne i passe lengde.

Blomstring: Blodplomme drives frem
i oransjeriet i starten av året,
før blomstene kommer i hagen.

Vedovn: Det er oppvarmingen som forvandler et drivhus til et oransjeri, og en liten vedovn gjør underverker for temperaturen og gjør at du kan oppholde deg i oransjeriet hele året. I motsetning til oransjerier som skal overvintre frostfølsomme planter og derfor har konstant temperatur, tenner Jane imidlertid kun i ovnen når hun er der.

Blomsterarrangement: Jane har en stor samling blomsterholdere. Noen av dem er laget i metall og fylt med tynne spiker, og de kan plasseres i en vase slik at man kan stikke blomster i dem. Andre er laget av glass og har samme formål, men her setter du blomstene i hullene. Hos noen går hullene hele veien gjennom glasset, mens de er lukket i bunnen på andre, som derfor kan stå alene, så lenge du sørger for at det alltid er vann i dem.

Dekorativt: Få vårprakten i øyehøyde! Se så fint, med små vårgleder hengt opp i små leirpoter.

Janes tips

Dette kan du gjøre i drivhuset i årets første måneder:

Gjør rent: Fjern alt inventar, og spyl med høytrykksspyler, eller bruk bøtte og kost.

Vask av: Tørk av alt inventar, og flytt eventuelt rundt på det, så uttrykket blir nytt og friskt.

Kjøp billige hornfioler: Gå etter brett med ti – når du planter dem i større pottar, vokser de raskt. Disse plantene er langt billigere enn dem som står enkeltvis i pottar.

Fyll krukken: Sett tidlige vårblomster i gamle leirpottar, skåler og lignende.

Driv grener: Skal du beskjære f.eks. epletreet, ta avklippet med inn i drivhuset, og arranger grenene i en vase.

Forspir sommerblomster: Så blomster som løvemunn og ridderspore, og sett brettene i kasser med glasslokk, så plantene kan holde varmen. Alternativt kan du dekke med fiberduk når temperaturen utenfor synker.

Lag en spirekasse: Bruk en trekasse med et lite gammelt vindu med hengsler som lokk.

Innred oransjeriet: Sett bord og stoler og – hvis plassen tillater det – en seng inn i drivhuset, så du kan ta en lur eller lese en bok i vakre omgivelser.

Innred hyller: Bruk hyllene til spirer, da de ellers raskt tar over all bordplass og hele gulvet og gjør det vanskelig å bruke rommet.

Beskjæring: Når trær og busker blir beskåret, spares de lange grenene, for de egner seg perfekt til både enkle grenkranser og kranser som skal fylles med blomster.

Prøv selv: Du kan godt
drive grener frem i stuen,
hvis du ikke har et drivhus.

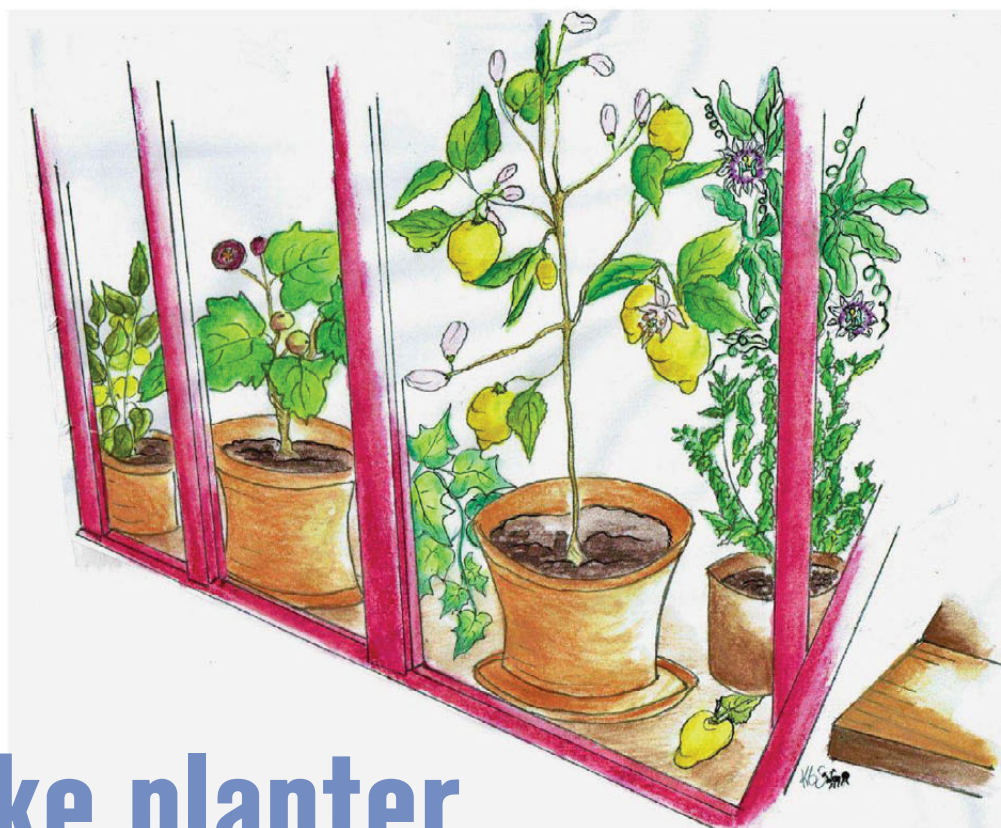

Utsikt: Fra dette oransjeriet ser man ut til hagen, og det føles som om man er ute. Krukkene er fylt med fikenplanter, mens den frødige vindruen strekker seg opp fra et bed i hjørnet.

KRISTIN GRANUM SKOGLUND er utdannet gartner, blomsterdekoratør og fagtekniker innen park og hage, og har sitt eget firma, Tun & Hage. Hun har mange års erfaring med hageplanlegging, opparbeiding og drift av hager.

GRANUM SKOGLUND, KRISTIN

Ekstotiske planter

Ekstotiske planter er spennende og har du et lyst og noe kjølig rom, kan de overvintre til neste vår.

TEKST: KRISTIN GRANUM SKOGLUND FOTO: KRISTIN GRANUM SKOGLUND

Vi har bygget et orangeri, der plantene overvintre med store vinduer og med lave temperaturer. Har du ikke et orangeri – så kan plantene selvsagt overvintre i kjeller, eller på et soverom som ikke er i bruk. Det beste er å ha noe tilleggslys, som for eksempel led lys pærer.

De fleste plantene liker seg mellom 6 – 10 grader, maks 15 pluss. Jo varmere -jo mere lys må plantene ha! Plantene trenger heller ikke så mye vann igjennom vintrene – ikke gjødsel, men lys må de ha. Det er så fantastisk å kunne hente egne sitroner – og for en fantastisk duft når sitronene blomster! Fra blomstring til modne sitroner går det omtrent ett år! Lenge å vente, men jeg synes det er helt vert, det.

Vintergrønt

Sitrusfamilien består av vintergrønne planter, de fleste kommer fra Asia, både appelsin, Pomerans og grapefrukt, men nå dyrkes de i middelhavslandene, til Spania og Italia og i USA. Nå har vi gleden av å kjøpe egne ekstotiske planter. Sitrus trives best i næringsfattig jord, gjerne med noe sand. Sett plantene ut på sommeren, de liker frisk luft og tåler noe regn – ikke alt for våte, men fuktig. Sitrus liker ikke beskæring så klipp>

Nybygget orangersjeri: Pappen skal kuttes vekk og det skal legges sedum på taket. Det er fint for insektene, og dessuten ser man taket fra gårdsplassen da orangersjeriet ligger nede i hagen.

Laurbær: Har vintergrønne, duftende blader, som passer perfekt til mat. Laurbær kommer fra Middelhavslandene, som Tyrkia, Spania. Liker solskinn og jorden må være fuktig, ikke tørke ut. Bruk vanlig blomsterjord, med noe drenering i potten.

Meyer citron: Er en hybrid mellom sitron og mandarin. Litt søtere enn sitron, som kommer opprinnelig fra Kina. Trives i både sol og halvskygge. Bruk drenert jord, med noe sand.

Limonella: En spennende hybrid mellom lime og kumquat. Kommer fra sør i Italia. Søt frukt med bittersøt smak, hele frukten kan spises, også med skall. Inneholder mye C-vitamin. Sol til halvskygge. Drenert jord, med noe sand.

Sitrus trenger noe jern i gjødsel, så sjekk gjødselsekken, eller flaske før du kjøper gjødsel.

Uten jern blir bladene gule, lysegrønne – med grønne nerver. Lite utsatt for skadedyr.

vekk bare tørre greiner. Gi også større pottes, men vær forsiktig med rot klumpen når du potter om plantene. De rene arten kan formeres med frø, eller så kan du lage stiklinger av egne planter. Riv av et sideskudd, 10 cm, gjerne med en hel – da følger det med litt fra hovedstammen. Bruk sandblandet, frisk jord og legg en hvit pose over til stiklingen har rotet seg.

Limonella får grønne frukter utover høste, som etter hvert blir oransje. Planten vokser med nye greiner fra mai og utover i august, så kommer blomster og frukter.

Meyer sitron liker litt lavere pH, men gjerne svakt og jevnt fuktig jord. Du kan gjerne blande inn noe rododendron jord i potta. Blomstene dufter nydelig, som sitron. Sett den lyst, men ikke i direkte steikende sol. Når du potter om, sett planten i samme høyde som den sto i den gamle potta. Gi jevnlig gjødsel utover sommeren. Må tas inn på senhøsten.

Spiselig

Her har vi ferske laurbær, som vi bruker i suppa. Smaker bedre enn tørkede laurbær, synes jeg. Fikentre har vakre, store blader og får gode frukter. De vokser raskt og blir etter hvert til store busker, men må inn på senhøsten – tåler ikke minusgrader. Fikentreet vil helst ha næringsrik jord, gjerne jevnt

fuktig. Tørker treet ut, vil bladene tørke inn og vil etter hvert falle av. Kjøp fiken som ikke behøver å pollineres. Gi moderat med gjødsel, og nyt fruktene som modner utover sensommeren. Synes du at treet blir for stort, kan det beskjæres i august. Ikke klipp vekk de ytterste tuppene, der kommer neste års frukt. Sett fikentreet ute i solskinn, gjerne lunt og varmt. Prøv å ta stiklinger på senhøsten.

Skjønnhet

Pasjonsblomst kommer vi ikke utenom. Det finnes flere sorter og farger å velge mellom. Her har vi den vanligste, med blå og hvit, en helt hvit – som jeg synes er vakker!

En blå-fiolett og en rosa sort. De vokser raskt og bør ha noe å klenge seg rundt, da de har slyngtråder. De kommer opprinnelig fra Nord Amerika, der du vokser vilt. Hos oss er de vakre sommerblomster, men kan selvsagt overvintres innendørs. De er enkle å ta stiklinger av, klipp rett under et blad, dra av det nederste badet og sett det i fuktig jord. Tre over en pose, men sett den i halvskygge. Du kan også kjøpe frø av ulike sorter.

Ekte fikentre: Har vakre, etter hvert store blader og får også gode frukter. Trives på et varmt sted på sommeren, svakt fuktig, uten alt for mye gjødsel. Overvintres lyst, eller i kjølig kjeller. Ca 5-6 + grader. Trives i vanlig blomsterjord, men med noe drenering.

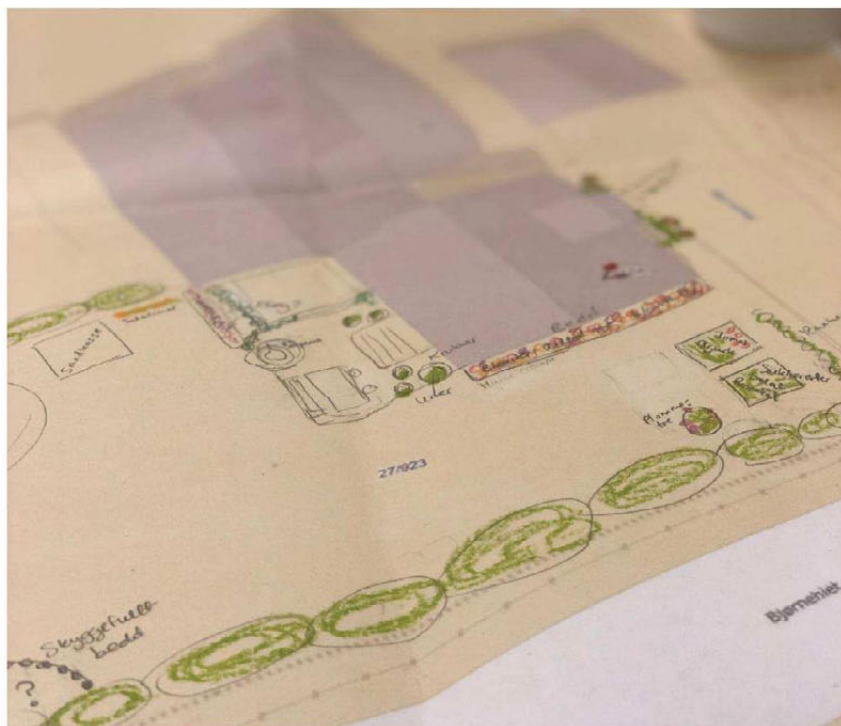
Pasjonsblomst blå og hvit: Den vanligste fargen, som få gule frukter – ikke spis frukten! Du kan derimot så frøene fra frukten. Pasjonsblomst kommer fra Nord Amerika. Trives i lyst, gjerne noe sol. Plante den i god blomsterjord, hold den jevnt fuktig. Og gjerne gjødsel på sommeren. På vinteren skal den holdes noe tørrere, uten gjødsel. Overvintret lyst rundt ca 10 + grader.

MADELEINE STRAND

Deler sine beste hagetips på hagerapi.com og på Instagram-profilen @hagerapi_madeleine. Hun har også gitt ut en hagebok.

Finn tomtekartet ditt på kart.finn.no. Skriv det ut, og du har et perfekt underlag til å skisse hagedrømmene dine på!

GODT NYTT HAGEÅR!

TEKST OG FOTO:MADELEINE STRAND

Hageordboka:

Cottage Garden: Populær britisk hagestil. Den framstår gjerne litt vill, men er nøye planlagt. Består gjerne både av pryd- og nyttevekster. Og masse farger!

Woodland: Også kalt skogshage. Bregner, bladlilje, løyntantshjerte og julerose er typiske vekster for denne stilen, som trives under trekronene.

Naturhage: Handler om å fremme vekster som naturlig trives i området du har hage. Den skal være bievennlig og frodig. Gjerne med blomstereng!

Snøen legger seg i hagen, som blanke ark for nye hagedrømmer. Tiden er inne for å se tilbake, og ikke minst til å legge nye planer! Et godt sted å starte er å se på hvilke vekster som virkelig har trives i hagen i år. For selv om ønskelisten med nye, spennende blomster kanskje er lang, så er det ikke så dumt å heller velge mer av noe som funker. En rød tråd er nøkkelen til en helhetlig og fin hage. Og en enkel måte å få til det på, er å heller velge mye av litt – enn litt av mye.

Finn fram penn og papir og slipp løs hagedesigneren i deg. Du trenger ikke være noen kunstner for å skisse opp hagen! Det vanskeligste er ofte å få dimensjonene riktig. Vil du ha det nøyaktig, er tomtekartet et godt utgangspunkt. Tegningen gir deg en god rettesnor, som gjør det enklere å lykkes – og ikke minst fører til færre impulsive bomkjøp. Men det er ikke bare plantevalget du bør ha i bakhodet når du planlegger, her er et par ting å tenke på:

Soner gjør hagen mer interessant! Er hagen en åpen flate er sannsynligheten stor for at store deler av den aldri brukes. Med en benk og et bed, blir det plutselig et påskudd til å trække over plenen.

Stramme linjer eller organiske former? Tenk på om huset og tomten kler skarpe kanter eller mer flytende overganger. Det er fint å gjenta former, som et boksklippet bed og et rektangulært avgrenset bed. Eller en kulerund buksbom og en grus- eller steinlagt sirkel til sitteplassen.

Løft blikket! Det kalles ikke hagerom uten grunn. Tenk både gulv, vegger, og noen ganger også tak. Klatreplanter, trær, pergola og portaler skaper nett-opp romfølelsen vi ønsker oss.

Men viktigst av alt, drøm deg bort med hageplanleggingen! Alt er lov, ingenting er feil. Stol på din egen smak og skiss opp drømmehagen.

Spør i snøen: Når snøen ligger i hagen, kan du leke deg med å trække opp former for neste års nye bed.

1. Samle materialer

Du kan kjøpe ferdige isformer, bruke ballonger eller krukke og kar. Trikset med ballonger er å la dem fryse litt, men ikke tvers igjennom – så kakker du et hull til lyset. Grønne blader og blomster gjør seg godt som dekor i islyktene.

2. Fyll med vann

Krukken eller formen fylles med vann. Er vannet kokt og avkjølt blir lykten klar og gjennomsiktig. Ha i pynten. Teip fast en kopp eller flaske, som skal skape hulerommet til lys i lykten. Frys ned!

3. Tenn lys!

Ta ut av fryseren og la tine et øyeblikk, slik at det blir lettere å få løsnet formene. Du kan gjerne bruke litt lunkent vann for å få fart på det! Så er det bare å sette dem ut, og håpe at mildværet lar vente på seg.

Isprinsessen

Den kan virke både yndig og sart av utseende. Men julerosen og dens slektninger er hardhauser som finner veien opp mellom is og snø, før hagen har våknet fra vinterdvalen.

TEKST: KAREN ELISE OG LARS LINDBERG, NORSKE BILDER
FOTO: NORSKE BILDER

En bukett i hagen: Denne Helleborusen vokser som en bukett snittblomster. Ennå er det en god stund før de andre plantene tør å titte opp av jorden.

Tidlig vår: Denne dukket opp i lyset gjennom frossen jord tidlig i mars måned. Innimellom kratt og visne planter hadde den funnet veien opp sammen med flere. Noen var allerede avblomstret mens andre hadde litt tid igjen før blomstring.

Selv om hagen fortsatt er i hvilemodus, med gammelt løv og is og snøflekker, stikker den vakre Helleborusen hodet opp fra jorden. Der blir den stående ensom i vind, blåst og frost, mens de andre plantene slumrer i ennå noen uker.

Mange slektninger

Hybrider av slekten Helleborus, Juleroseslekten på norsk, har blitt en populær attraksjon i mange hager. Stauden er lett å kultivere, og utvalget av vakre eksemplarer øker raskt.

Helleborus har sitt naturlige voksested i Sentral-Europa og Asia. Som medlem av soleie-familien har den mange kjente hage- og villblomster som sine nære slektninger, som for eksempel ranunkler, engsoleie, eranthis, blåveis, anemoner og mange flere. I engelsktalende land omtales plantene som Christmas Rose (*Helleborus niger*), og Lenten Rose (*Helleborus orientalis*), noe som viser til blomstringstidspunktet. Christmas Rose blomstrer fra desember til mars, mens Lenten Rose blomstrer fra mars og utover våren.

Sol og skygge

Helleborus trives under mange forskjellige forhold, er robuste og vakre og blomstrer når vi trenger det som mest. De fleste av plantene har også et eviggrønt, vakkert bladverk. Likevel er det rom for at mange flere oppdager plantens gode egenskaper. >

Mange navn: Helleborus orientalis kalles i engelsktalende land «Lenten rose» (Lenten betyr faste), mens man i Danmark sier påskeroser eller påseklokke om denne skjønnheten.

Hardfør: 1700 meter over havet i Alpujarra-fjellene i Sør-Spania vokser denne flotte planten. *Helleborus argutifolius*' frodige og knall grønne kontrafei lyste imot oss.

Omgjengelig: Med sin diskre skjønhet passer Helleborusen i de fleste miljøer.

Lysegrønn og vårfrisk: *Helleborus foetidus* vokser vilt i store deler av Europa, men er også en populær hageplante. Tidlig om våren dukker den opp med sitt limegrønne ytre.

TIPS!

Helleborusen blomstrer ofte før mange av insektene er på vingene. Derfor kan det være lurt å leke bie selv. Bruk en bomullspinne og dra fra blomst til blomst mens du zzzummer humlens flukt.

Et sart ytre: Bleke fargetoner er karakteristisk for *Helleborus*, noe som passer ypperlig i en sparsomt fargelagt vårhage.

Ble brukt som medisinplante

Julerosen *Helleborus niger* har lang tradisjon som hageplante, men har også vært dyrket til medisinsk bruk. Alle plantene i slekten inneholder alkaloider, som er en gift som påvirker sentralnervesystemet ved større inntak. Plantene er også funnet ved ruiner av gamle klostre, noe som indikerer at de har vært dyrket i klosterhagene.

Når plantene har etablert seg, tåler de mange varierende værforhold. Det beste er å gi dem et sted med vandrende skygge, men spesielt viktig er plasseringen hvis sommeren er varm og tørr. Julerosen blir som regel solgt som skyggeplante, men vil trives aller best om de får se solen av og til, noe som vil ligne på deres naturlige voksested.

Noen kan bli mange

Du kan formere *Helleborus* selv, slik at det etter hvert blir til en vakker, stor bukett i hagen. Tar du frø, må du huske å så dem med en gang frøene er modne. Siden de fleste *Helleborus* i hagen er hybrider, som krysser seg med hverandre via insekter, vet du aldri hvordan nye planter blir seende ut før de blomstrer.

Vil du derimot ha en kopi av en plante, må du dele roten. Vent med dette til planten er vel etablert i bedet, noe som tar to-tre år. For sikkerhets skyld lar du mesteparten av roten til morplanten stå igjen, mens du kun bruker en liten del til formeringen.

Kan bli flere: Mange fargenyanser, striper, prikker eller andre mønstre gjør jakten på den vakreste planten spennende. Finner du en i hagen som du liker veldig godt kan du dele roten for å få en nøyaktig kopi.

10 år

Symmetri: Rene former og symmetri er viktig i Mettes hage.

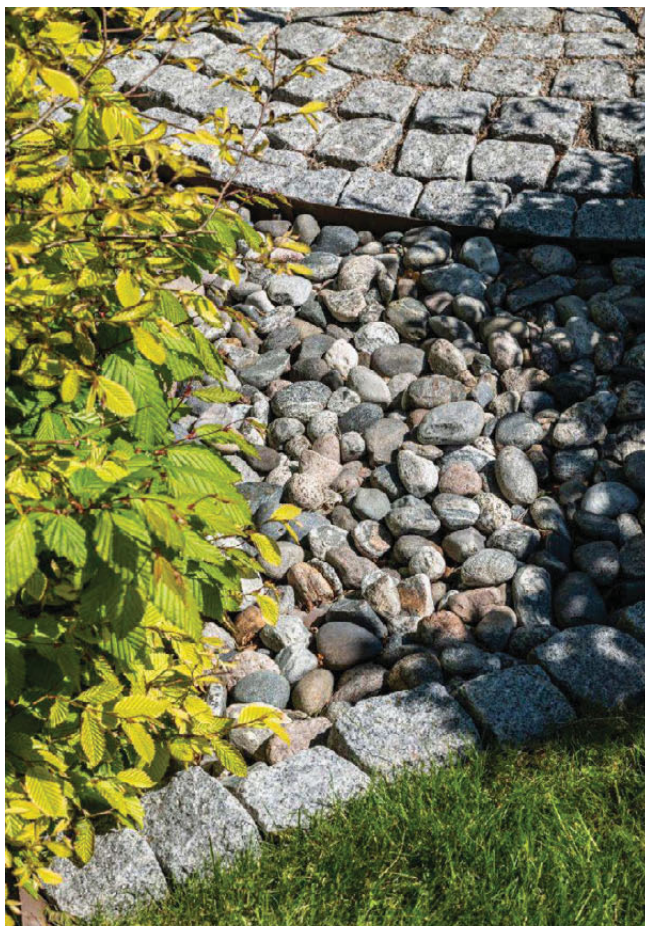
I anledning vårt 10-års jubileum viser vi gjensyn med inspirerende hager. Mette Gry Larsens fantastiske hage viste vi 2021. Mette har siden sist flyttet til leilighet, men lever fortsatt hagelivet på Instagram, se [@furulunden](#).

HAGE I HARMONI

– Hagen min er en lise for sjelen, sier Mette Larsen. Den er omhyggelig innredet med rene former og i sobre farger. Nå kan sjeleroen bare komme.

TEKST: CECILIE H. EGGEN FOTO: HELGE EEK

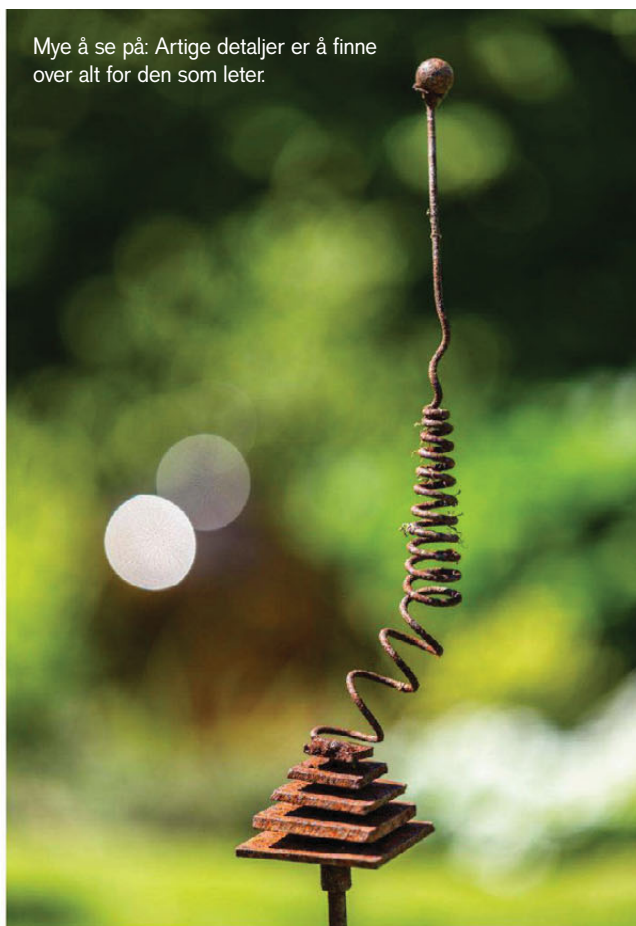
Sitteplass: Den nydelige japanske lønnen rammer inn den hyggelige benkeplassen, og jammen meg sitter ikke Mette og undertegnede på plattingen i bakgrunnen.

Mykt og hardt: Myke agnbøkblader og grønt gress treffer hardere materialer i ulike former for stein. Øverst er en del av sirkelplassen ved inngangspartiet.

Vakkert: Ah, allium! Det bugner av dem – og de sprer seg gladelig. Jo flere, jo bedre!

Mye å se på: Artige detaljer er å finne over alt for den som leter.

Hvem: Mette Gry Larsen

Hva: Enebolig med 750 kvm tomt

Hvor: Kråkerøy, sone H2–H3

På Instagram: @furulunden

På Facebook: facebook.com/furulunden

Grønne fingre, og grønne fingre fru Blom. Jeg kaller det kompost, sier Mette Gry pragmatisk da jeg påpeker den frodige og særdeles veloppdragne hagen hennes. Agnbøkhekken er høy og tett og fin, trær, klatrende humle og klematis stiger til himmels som på bestilling, og det blomstrer fint i alle bed selv om vi ikke engang har nådd juni.

Jo visst bugner det i villahagen til hageblogger Furulunden, men det er ikke mange gresstråene som ligger på skjeiva, og det er tydelig at denne eieren har hatt en plan for hvordan hagen skal bli. To ligusterinnrammede bed i vinklede former, som står enda strammere i givakt når de er nyklippet, sammen med en firkantet fontene i cortén, setter tonen for geometrien som gjennomgangstema i hagen. Liguster, barlind- og buksbomkulene, og ikke minst alle alliumene, understreker baktanken. Det er sirkler, kuler, kvadrater og rektangler i alt annet enn fri dressur. Men når det er sagt, det er kontrastene mellom stram oppdragelse og fri flyt som er forutsetningen for at hagen fungerer slik Mette liker det.

– Det var hos Claus Dalby jeg først så innrammede bed med innlagte vinkler i hjørnene. Jeg synes formen var mer spennende enn de klassiske rektanglene, og kopierte idéen til egen hage. Nå har ligusteren vokst seg tett og fin, og selv om jeg klipper den til >

Duftende: Sirkelplassen bader i syrinduft på denne tiden av året. I bakgrunnen står fontenen og bidrar med søt musikk for ørene.

«Grønne fingre og grønne fingre, fru Blom.
Jeg kaller det kompost»

Sentralt: Fontenen er et
smykke i hagen, og har jo
også fått hedersplassen.
Legg også merke til at den
ligger behørig plassert i
en sirkel av elvesingel.

Fargetema: Ligusterbedene har hvert sitt fargetema. Det til venstre er fylt med svarte og rosa tulipaner, rosa akeleier og høstanemoner. Til høyre er innholdet mer i retning av blått og hvitt med klematisen «Durandii», hvite allium og storhjel.

«Hagen min er en lise for sjelen»

Lyser opp: Med myk og grønn ligusterhekk på alle kanter, lyser to rosa tulipaner opp.

med rene kanter senere i sesongen, liker jeg godt det litt lubne uttrykket også.

– Jeg har siden jeg var liten elsket sirkler og kuleformer, og nyter den roen en ryddig hage gir. Dette er jo ikke en hage laget etter innfallsmetoden, og mange ganger må jeg stoppe meg selv – det er mange fristelser der ute! Men det skal ikke være for strengt heller. Jeg ønsker også at hagen skal oppleves raus og levende.

Ligusterbedene er fylt med tulipaner, akeleier, stjerneskjerm, klematis og høstormedruer – i hvert sitt harmoniske fargetema riktignok, helt sirkus blir det aldri i Furulundens univers. Men miksen av mørke og lyse blomstertoner og bladverk i alle formater gjør at det ikke blir tamt og kjedelig.

Nettopp bladverk har en viktig rolle i denne hagen, og er til tider kanskje enda viktigere enn blomstene. Et virkelig prydesempel på vakkert bladverk er den nydelige, røde japanske lønnen som lyder det så beskrivende navnet 'Bloodgood'. Den formelig svever i vinden mot den grønne veggen av agnbøk. Og la oss ikke glemme den rødbladede svarthyllen 'Black Lace', som står nesten kullsvart med et mykt finfliket løvverk og blomstrer med store skjærmer i rosa.

– Bladverk, struktur og fargebruk er viktig for meg. Samtidig som jeg liker det harmonisk, er jeg glad i kontrastene som mørkbladede planter tilfører. Hagen skal være en lise for sjelen, og det er mange veier til Rom. Dette er min, smiler Mette.

A black metal bench with a cushion, a metal trellis, and a garden lamp in a lush green setting. The bench is made of dark, weathered metal slats and has a simple, modern design. A light-colored cushion is placed on the seat. To the left of the bench is a tall, slender metal trellis structure. In the foreground, there is a small, round garden lamp on a thin pole. The background is a dense wall of green foliage. The ground is covered with light-colored gravel.

Sort og grønt: Møblene er sorte, men skulpturelle. Dette prakt eksemplet er fra Ygg & Lyng. — Denne har jeg hatt i mange år, og den har holdt seg like fin både i overflaten og i fargen. Mette kombinerer grønt gress med grå grus og holder en sober fargepalett.

Duftende: Sirkelplassen bader i
syrinduft på denne tiden av året.
I bakgrunnen står fontenen og
bidrar med søt musikk for ørene.

Skarpe kanter: Liguster kan fint skarpklippes – eller vokse seg myk og raus som her. – Jeg har ikke klippet den ennå, og jeg liker også godt det litt lubne uttrykket den har nå, sier Mette. Singelgangene er kantet med Everedge-kanter.

« Dette er ikke en hage laget etter innfallsmetoden, og mange ganger må jeg stoppe meg selv - det er mange fristelser der ute! »

Hageglad: Mette in action! Joda, det er mange sitteplasser i hagen, men de benyttes ikke så altfor ofte ...

Avstemt: Et stilleben med stemor lyser opp på plattingen.

Klatrer: Inn mot husveggen står et flott ruststativ godt opplyst av klematisen 'Miss Bateman' og har utsikt til sirkelplassen og ligusterbedene.

Formfint: Et insektshotell omkranset av humle – hva kan vel passe bedre? Humlen har kommet langt i veksten allerede, mens lupinene såvidt er på vei. En buksbomkule minner oss på geometritemaet for hagen. Syrinen stråler – og det gjør været også.

METTES FAVORITTER

Bladverk, struktur og farger – både på bladverk og blomster – er viktig for Mette.

Allium, *Allium 'Mount Everest'*, H5

Allium, *Allium multibulbosum*, H5

Allium, *Allium aflatunense*, H5

Allium, *Allium sphaerocephalon*, H5

Alunrot, *Heuchera micrantha 'Obsidian'*, H5

Høstormedrue, *Actaea simplex 'Brunette'*, H6

Japansk lønn, *Acer palmatum 'Bloodgood'*, H4

Klematis, *Clematis x Durandii*, H3 –

Blå i det første rektangulære bedet.

Klematis, *Clematis Vitalba*, H5 –

Lys rosa i det andre rektangulære bedet

Klematis, *Clematis 'Miss Bateman'*, H5 –

Hvit under husvinduet

Klematis, *Clematis 'Albina Plena'*, H5 –

Nyplantet i år rundt den avkappede furua

Liguster, *Ligustrum vulgare*, H4

Rødbladet svarthyll, *Sambucus nigra 'Black Lace'*, H4

Svartgress, *Ophiopogon planiscapus 'Niger'*, H4

Svarte tulipaner, *'Queen of the Night'*

Vilt og vakkert: Bak huset ligger «rufsehagen» som Mette kaller det. Der blomstrer det myske, bergblom og vårfloks.

A photograph of a garden bed. In the foreground, there are several tall, thin green stems topped with spherical clusters of small purple flowers (alliums). Below them, there is a dense patch of green foliage, including some small white flowers. In the background, a large, out-of-focus mass of similar purple flowers is visible against a dark background. The overall scene is a lush garden bed.

Lilla allium-orama: Jo flere,
jo bedre. Hele bedet mot
husveggen er beplantet med
disse høyreiste skjønnhetene.

«Samtidig som jeg liker det harmonisk,
er jeg glad i kontrastene som
mørkebladede planter tilfører»

Plant i vann: Sett en amaryllisløk i et amaryllisglass eller i en vase uten jord, men bare med litt vann til røttene. Plasser løken lyst og varmt og vent ca. 4–8 uker, så får du vidunderlige blomster i flere uker.

TJUVSTART VÅREN

Vanskelig å holde ut ventetiden mot vår og ny start i hagen?
Løkbloster og spirende grener skaper øyeblikkelig vårstemning hjemme.

TEKST: KARL JANNE STANDAL FOTO: PERNILLE ENOCH OG CHRISTINA KAYSER O.

Ta naturen inn: Mens vi venter på vår jevner vi ut overgangen mellom ute og inne med grønne planter og struttende grener som peker i retning lys og varme.

Amaryllis året rundt

Plant amaryllisløken i en krukke med hull i bunnen, eller med lecakuler. Sett løken på et tynt lag jord, og fyll deretter med jord, så det dekker 2/3 av løken. «Halsen» og litt av «magen» kan gjerne være over jorden. Du kan også plante den i en vase uten jord, med bare litt vann til røttene. Plasser den plantede løken lyst og varmt og vent i ca. 4–8 uker, så får du pene blomster. Når de er avblomstret gjør du følgende for å få dem til å komme igjen:

1. Klipp stenglene av nede ved løken.
2. Sett potten et sted med litt lys, for eksempel et kjellervindu eller på kjøkkentrappen, og sett gjerne en gjødselpinne ved løken etter blomstring.
3. Vann og stell dem som vanlige planter – men ikke gi dem for mye vann!
4. I mai kan de settes ut, så de samler saft og kraft over sommeren – husk gjødsel.
5. I slutten av august/starten av september klippes bladene av, og løken børstes for jord og gjemmes i en papirpose mørkt og tørt. Den skal ligge i dvale i minst 8 uker.
6. Plant dem igjen og det blomstrende sirkuset kan starte forfra.

Ventetid: Lag et stilleben av grener, bilder med blomstermotiv og rustikke krukker. Legg gjerne frem noen fine frøposer også, og kanskje har du fine hageredskaper du savner å holde på med? Det er fint å ha noe som vi blir glade av å se på, mens vi lar vinteren gå sin gang.

Pottesamling: En samling fine krukker, klare til å plantes i. Krukken med brun glasur og den mintfargede lille krukken er fra Studio Arhøj. Vannkannen og skålen med grønn glasur er fra Menu. Keramikkruket og den rosa skålen er fra Stilleben. Skålen med japanske motiver er fra Notre Dame og den kremfargede krukken fra Bungalow. Terrakotta-krukkene med bord er fra Bergs Potter. Du kan også lage dine egne potter av avispir eller toalettruller til forspiring.

Hent inn grener: Hent inn noen grener fra hagen og driv dem frem inne. Det gir energi å se bjørkeblader og kirsebærblomster folde seg ut.

Helårsblomst: Amaryllis er ikke kun en juleblomst, men en pen løkplante som kan dyrkes helt frem om våren, gjemmes vekk og plantes igjen året etter.

HAGELIV & uterom

REDAKTØR/INNHOLDSANSVARLIG

Kjersti Myhre kjersti.myhre@egmont.com

ART DIRECTOR/INNHOLDSANSV. Anna-Lena Johansson

ANSV. REDAKTØR/DIREKTØR Marianne Gram

ANNONSESALG Ad.venture AS

christian@ad-venture.no

MARKEDSFØRING Lene Margrethe Haanes Ingier

TRYKK Egmont Printing Service

FACEBOOK: Hageliv & Uterom

INSTAGRAM: @hagelivoguterom

ABONNEMENTSPRIS 10 utgaver kr 644

BLI ABONNENT!

Bestill på bladkiosken.no

KUNDESERVICE

På minside.egmont.no kan du enkelt sjekke og administrere ditt abonnement.

Tlf. 22585790 (kl 8-16)

E-post abo-hageliv@egmont.com

Fint om du har ditt kundennummer klart ved henvendelse til oss. Abonnementet løper til du sier det opp.

**story
house**
EGMONT

Story House er en del av Egmont, et av Nordens ledende mediekonsern. Vårt motto *We bring stories to life* – har sterke publisistiske verdier. Vi utvikler de beste mediene og lager godt innhold og journalistikk i verdensklasse. Egmont er en stiftelse som hvert år gir mer enn 100 millioner kroner som støtter til utsatte barn, unge og familier.

PLANTELISTER

Våre plantelister er bygd opp av plantenavn, latinsk navn og eventuelt sortsnavn, slik:

Løytnantshjerte, *Dicentra spectabilis* 'Valentine', H8

Plantene vi lister opp i bladet er kvalitetssjekket med tanke på norske forhold og er merket med soner. I noen tilfeller fører vi også opp alternative planter som er mer hardføre.

HAGEREPORTASJER

Vi viser all hovedsak norske hager, i noen få tilfeller også svenske og danske. Planteinformasjonen vil så langt det går, uansett reportasjens opphav, tilpasses norske forhold.

Vi ønsker oss alltid tips om nye norske hager vi kan besøke, og vi leter alltid etter hager i høye soner!

Send oss gjerne noen bilder og litt informasjon til

kjersti.myhre@egmont.com

VI KAN TA FEIL!

Hage- og plantekunnskap er et stort fagfelt, og selv om vi etterstreber å gi korrekt informasjon, kan det skje at vi tar feil. Oppdager du noe som ikke stemmer, blir vi takknemlige for å få beskjed. Send oss gjerne en mail til kjersti.myhre@egmont.com.

KLIMASONER

I alle reportasjer anngir vi hvilken klimasoner plantene har, samt hvor hagene som vi presenterer ligger på klimasonekartet. Dette gir deg en pekepinn på hvilke planter som vil trives hos deg. Husk imidlertid at det kan være store lokale forskjeller, og at du også kan skape bedre vekstsoner i din egen hage, som i et lunt steinbed eller inntil en husvegg. Klimasonekart finner du på hjemmesiden til Det norske hageselskap, hageselskapet.no.

FACEBOOK OG INSTAGRAM

Del gjerne dine hagegleder med oss på vår Facebook-side Hageliv & Uterom, og følg oss gjerne også på Instagram. Tagger du dine hagebilder med #hagelivoguterom kommer de kanskje på trykk i bladet også. Vi gleder oss til å se masse inspirerende hagebilder!

neste utgave i salg 7. februar

**BESTILL
ABONNEMENT**

send sms HAGE8 til 2205 og få

**10 UTGAVER TIL
KUN KR 599!**

JANE ØDEGAARD

DRIVHUS: Gode løsninger for allsidig bruk og dyrking

NATURHAGEN: Hos hagedesigner Yvonne Dengin

GULV I HAGEN: Materialer som tåler en trøkk

VÅRHAGE: Fra ubrukelig skråning til hagedrøm

Følg Hageliv & uterom på Facebook og Instagram - @hagelivoguterom

Returadresse:
ART AS
Postboks 209
2021 Skedsmokorset

Familien

FOR DEG MED STRIKKEDILLA

KOFTER

& tradisjonsstrikk

34
oppskrifter

STRIKK
TIL HELE
FAMILIEN

**KOSELIGE
KLASSIKERE**

Trinn for trinn

- Slik plukker du opp masker
- Strikk pene knappestolper

**Lun og vakker
MØNSTERSTRIKK**

KOFTER ♦ GENSERE ♦ LUER ♦ VOTTER ♦ SOKKER ♦ HENTESETT ♦

I salg nå!

Familien er Norges største håndarbeidsblad, og gir i tillegg ut flere spesialer. «Kofter og tradisjonsstrikk» er på 100 sider og du kan kjøpe den i butikk, bestille den på bladkiosken.no eller via SMS.

Bestill på SMS!
**SEND KOFTER25
TIL 2205**

Kr 109 blir trukket direkte via din telefonregning og utgjør alle kostnadene ved bestilling.